

# Biblicum

– tidskrift för biblisk tro och forskning

- Profeten Jesajas bok, del 3
- Den historiske Jesus
- Livets viktigaste fråga
- Utkorelsen
- Ingen logik
- Några nyckelord i Psaltaren



Nr 4 2009 Årg. 73

## INNEHÅLL

Redaktionellt .....	137
Profeten Jesajas bok, del 3. SE .....	139
Den historiske Jesus. SE .....	153
Livets viktigaste fråga. Stefan Hedkvist .....	160
Utkorelsen. Lars Borgström .....	165
Ingen logik. Paul T. Prange .....	174
Några nyckelord i Psaltaren. SE .....	176
<i>Utblick över samtiden</i> .....	178
<i>Frågor och svar</i> .....	186
<i>Litteratur</i> .....	190
<i>Gåvoredovisning</i> .....	192

### **BIBLICUM – tidskrift för biblisk tro och forskning**

Ansvarig utgivare: Stefan Hedkvist.

Redaktör: Seth Erlandsson

Redaktionskommitté: Seth Erlandsson, Stefan Hedkvist, Alvar Svenson,  
Egil Edvardsen och Kjell Petter Bakken.

Tidskriften utkommer med fyra nummer per år.

Prenumerationspris: 200 svenska kr (stud 100 kr),  
prenumeranter i Norge betalar 220 norska kr (stud 110 NOK),  
prenumeranter i Danmark betalar 215 danska kr (stud 110 DKK),  
prenumeranter i Finland och övriga Europa betalar 26 euro (stud 16 EUR),  
prenumeranter i övriga världen 30 euro (stud 20 EUR).

Plusgiro Sverige 152335-6

DnB NOR Norge 7877.08.15400

SAMPO Finland 800017-70843747

#### **Tidskriftens expedition:**

Ingvar Adriansson, Släntrvägen 10, S-331 35 Värnamo

E-mail: [biblicum@bredband.net](mailto:biblicum@bredband.net)

#### **Redaktionens adress:**

Seth Erlandsson, Vitmåragatan 9B, 722 26 Västerås

E-mail: [seth.erlandsson@tele2.se](mailto:seth.erlandsson@tele2.se)

Glöm inte anmäla adressändring.

# BIBLICUM

tidskrift för biblisk tro och forskning

4/2009

---

## Redaktionellt

Detta nummer av tidskriften avslutar den 73:e årgången. Vi hoppas att årets fyra häften har gett och ger klagörande och nyttig undervisning och fördjupande kunskap om Bibeln och dess rika undervisning. Många har frågor om Bibelns verkliga innehåll. De vill veta hur olika texter och frågor som rör lära och liv ska förstås. Vi försöker så gott vi kan ge tydliga svar både genom artiklar och genom avdelningarna "Frågor och svar" och "Utblick över samtiden".

Det senaste året har osaklig bibelkritik fått ytterligare vind i seglen genom Jonas Gardells bok om Jesus. Han har dragit till sig stora skaror av nyfikna i samband med föredrag i kyrkor och församlingshem. Grova förvanskningar av vad Bibeln säger och ett avståndstagande från kristendomens själva centrum, Jesus som Guds Son och nödvändigheten av hans försoningsverk, har applåderats och fått förskönande omdömen av flera kyrkliga företrädare och ledare. Därför är det nödvändigt att en "tidskrift för *biblisk* tro och forskning" avslöjar dessa förvanskningar av Bibeln och dess budskap.

I detta nummer får profeten Jesajas undervisning stort utrymme. När vi närmar oss firandet av Messias ankomst är inte minst hans profetior i kapitel 7:14 – 9:7 högaktuella. Också dessa profetior har bibelkritiken lyckats förvanska. Detta nummer tar vidare upp "Livets viktigaste fråga" i anslutning till Matteus 22:34-46 och innebörden av Bibelns huvudbudskap om "nåden allena". Artiklarna om "Utkorelsen" och "Ingen logik" visar hur viktigt det är att vi är på vår vakt mot vårt fallna förnufts logik när det gäller andliga ting.

Det skulle glädja oss mycket om våra läsare så snart som möjligt förnyar sin prenumeration och hjälper oss att få nya prenumeranter. Gåvor till såväl gratispridningen av tidskriften som till Stiftelsen Biblicum mottas med tacksamhet. Vi vill också passa på att redan nu tillönska våra läsare en välsignad julhelg i glädje och tacksamhet över Jesu Kristi ankomst och ett gott nytt år i hans namn.

*Red.*

# Profeten Jesajas bok – del 3 i en artikelserie

*(forts. från Biblicum 2/09, s. 59-66)*

## **Kapitel 7:1-9, Aram (Syrien) och Efraim (Nordriket) anfaller Jerusalem**

I föregående kapitel berättade Jesaja om sin kallelse år 740 f.Kr. och sitt förhårdelseuppdrag (6:10). HERRENS eget folk hade så länge föraktat och trotsat hans bud och förkastat hans nådesbudskap, att deras självförhårdelse till slut lett till Guds rättvisa förhårdelsedom. Deras onda ”vi vill inte” resulterade slutligen i domen ”ni kan inte”. De ska höra utan att förstå och se utan att begripa, säger Herren till Jesaja (6:9). Mindre än en tiondel av folket kommer att ta emot Herrens ord i tro (6:12).

Kapitlen efter kapitel 6 visar vad som hände efter Jesajas kallelse, hur de förutsagda hemsökelseerna tar sin början under 730-talet f. Kr., hur Jesajas förkunnelse blev bemött och hur förhårdelsen blir alltmer uppenbar. För att vi bättre ska förstå innehållet i den enhet som nu följer, kapitel 7-12, har vi nytta av att erinra oss den historiska situationen under 730-talet.

Efter Salomos död ca 930 f. Kr. splittrades Israel i ett Nordrike, som Jesaja kallar för Efraim efter den största stammen i norr, och ett Sydrike som oftast kallas Juda, eftersom det nästan uteslutande bestod av Juda stam. Jotam var kung i Juda 750-732 f. Kr. Under hans tid framträdde en hotande stormakt i öster, nämligen Assyrien som snart skulle bli en assyrisk-babylonisk dubbelmonarki. Med den starke Tiglat-Pileser III (745-27) hade Assyrien fått en ledare som kunde föra assyrierna till världsherravälde. Han erövrade fler och fler länder och gjorde dem till vasallstater. 729 skulle han också bli krönt som Babels kung under det babyloniska namnet Pulu (se 1 Krön. 5:26).

Tiglat-Pilesers framfart skapade stor oro i väst och syriernas kung Retzin och Efraims kung Peka (kung i Samaria 752-732) beslöt bilda en koalition mot den assyriska världsmakten. I Juda hade Jotam låtit sin

son Ahaz ta över regeringsmakten fr.o.m. 735. Under Ahaz tid (735-715) kulminerade det andliga förfallet i öppen avgudadyrkan. Nu ville Retzin och Peka att Juda skulle gå med i koalitionen mot Assyrien. När Ahaz vägrade beslöt Retzin och Peka att anfalla Jerusalem (ca 734 f.Kr.), ersätta Ahaz med en samarbetsvillig syrier (Tabeels son) och så införliva Juda i koalitionen (se 7:1-6). Detta krig kallas det syrisk-efraititiska kriget. Retzin fördrev judarna från hamnstaden Elat vid Akabaviken och Peka besegrade Ahaz trupper och tog ett stort krigsbyte. Edomiter och filisteer passade också på att falla in i Juda.

I denna svåra situation erbjöd Herren genom profeten Jesaja sin hjälp åt Jerusalem och Davids hus. Men i stället för att lita på Herrens nådelöften till David och Jerusalem sände Ahaz bud till Tiglat-Pileser III och förlitade sig i stället på den assyriska världsmaktens hjälp. Han sände stora skatter från templet och det kungliga palatset till Tiglat-Pileser som naturligtvis var beredvillig att "hjälpa".

Tiglat-Pileser kom norrifrån och hemsökte först filisteerslätten och lade Gaza i ruiner. Därefter intog han hela Galileen och Gilead som han förvandlade till assyriska provinser. *"När Peka var kung i Israel kom den assyriske kungen Tiglat-Pileser och intog Ijon, Abel-Bet-Maaka, Janoa, Kedes, Hatzor, Gilead och Galileen, hela Naftali land, och förde bort folket till Assyrien"* (2 Kung 15:29). Detta bildar bakgrund till Jesajas Messiasprofetia i kapitel 9 som inleds med orden: *"De ska se ner på jorden, men se, där är bara nöd och mörker, en natt full av ångest. De är utkastade i det tätaste mörker. Men det ska inte vara nattsvart mörker där ångest nu råder"* (8:22-9:1).

Under de två följande åren belägrades Damaskus av assyrierna och 732 intogs staden. Dess kung Retzin lät Tiglat-Pileser avrätta. I Samaria insatte han Hosea som lydkung. Ahaz for personligen till Damaskus för att gratulera till hans segrar och betala en stor tribut. Tiglat-Pileser hade ju befriat Juda från Pekas och Retzins hot men på bekostnad av Judas oberoende. Under de följande 100 åren blev Juda tributpliktigt under Assyrien.

Såväl den religiösa som den politiska effekten av Ahaz politik blev ytterst ödesdiger. Medan Ahaz var i Damaskus såg han ett syriskt altare som han lät avbilda. Sedan sände han ritningarna till Jerusalem så att översteprästen Uria kunde bygga ett likadant altare åt honom, och det sattes upp på tempelgården, på kopparaltarets plats och i dess ställe. Därmed kulminerade avfallet från Herren. Ahaz brände t.o.m. upp sina

barn i eld ”*efter den avskyvärda seden hos de folk som HERREN hade fördrivit för Israels barn*” (2 Krön. 28:3).

Det syrisk-efraimitiska kriget och dess följd blev en avgörande vändpunkt för både Juda och Israel. Dittills hade de bara haft att göra med de mindre grannländerna. Nu kom de i beröring med världsmakten. Det skulle också bli världsmakten (först Assyrien och sedan Babylonien, Persien, Grekland och Romarriket) som skulle verkställa Herrens vrededom över det avfälliga folket.

### **Jesajas söner Shear-jashub och Maher-shalal Hash-baz**

Enligt Jesaja 8:18 är profeten själv och hans barn ”*tecken och förebilder i Israel från HERREN Sebaot*”. Jesaja förkunnade Herrens budskap inte bara muntligt utan också via sina söners namn. Därför uppmanades han att ta med sig sin son med namnet *Shear-jashub* (= ”en rest ska vända om”) när han skulle framföra Herrens budskap till kung Ahaz år 734 f. Kr. (7:3). Ett år senare fick han ytterligare en son med ett budskap i namnet. På Herrens uppdrag hade han inristat pojkens namn på en stor tavla ca 9 månader före hans födelse, nämligen *Maher-shalal Hash-baz* (= ”snart plundring, strax byte”) (8:1-3). Till betydelsen av denne sons födelse och namn ska jag strax återkomma.

”Davids hus” (kung Ahaz och hans folk) borde förtrösta på Herrens löftesord till David och Jerusalem inför hotet från Syrien och Nordriket Israel. Men det gjorde de inte. Deras hjärtan skälvde ”*som skogens träd skälver för vinden*” (7:2) och Ahaz skulle komma att vända sig till Tiglat-Pileser för hjälp. Han och hans folk sökte sin trygghet i mänskliga resurser och makter, inte i Herren.

Kung Ahaz får av Jesaja veta att syrierna och nordisraeliterna inte ska lyckas med att dela Juda mellan sig och ersätta den davidiska dynastin i Jerusalem med en syrier. Ahaz behöver inte frukta Retzin och Peka. De är som facklor som redan håller på att slockna (7:4) och inom 65 år ska broderfolket Efraim inte längre vara ett folk (7:8). Men Ahaz och hans folk, det stora flertalet, litar inte på Herrens ord. Bara en rest tror Herrens ord. Budskapet genom Jesajas son Shear-jashub besannas: ”*En rest ska vända om.*” Att avvisa Herrens ord betyder undergång: ”*Om ni inte tror, ska ni inte bestå*” konstaterar profeten i en rimmad ordlek som är svår att återge i en översättning (”Om ni inte säger amen till Herren och hans ord, ska det inte sägas amen till er”) (7:9).

Profetian i 7:8 kom att besannas inom 65 år. Den assyriske kung-

en Esarhaddon och kort efter honom Ashurbanipal kom att ersätta de bortförda israeliterna med folk från andra kuvade länder. Dessa ingick äktenskap med de få israeliter som inte hade deporterats. Det ledde till en religionsblandning och ett blandfolk som brukar kallas "samaritaner" eller "samarier" (se 2 Kung. 17:24-34). Slutet för Efraim (Nordriket) som en separat nation blev ett faktum.

### **Kapitel 7:10-8:4, Jungfruns son, det stora tecknet, och profetens son**

Herren fortsätter att via sin profet tala till Ahaz. Han vill i sin godhet att den avfällige kungen ska vända om och lita på honom och hans ord. Han lovar t.o.m. bekräfta sanningen i sitt budskap genom ett särskilt tecken: "*Begär ett tecken från HERREN din Gud*" (7:10-11). Nu borde inte kungen längre kunna tvivla på Guds vilja och förmåga att hjälpa. Men i otro och med en from förevändning avvisar han Herrens ord och erbjudna tecken (vers 12). Jesaja genomskådar Ahaz hyckleri och säger till "Davids hus" som fått så stora och oförtjänta löften: "*Är det inte nog att ni vill trötta ut människor* (mig och övriga profeter som så länge försökt vinna er för sanningen)? *Vill ni också trötta ut min Gud* (så att han tröttnar att rädda er från undergång)?" (vers 13).

#### *Det övernaturliga tecknet (7:14)*

De inledande orden "*Därför ska HERREN själv*" innebär: Herrens frälsningsverk kan inte kullkastas av Ahaz otro och avfallet inom Davids hus. *Herren själv* ska genomföra det och följande övernaturliga tecken är det avgörande beviset: "*Se, jungfrun blir havande och föder en son som hon kallar Immanu (hos/med oss) El (Gud).*" Gud har redan utvalt *en viss jungfru* (grundtexten har bestämd artikel) som ska föda en människa som samtidigt är Gud, Gud i vårt kött och blod, *Gud hos oss och med oss*. Om denne son profeterar Jesaja ytterligare i 9:6-7: "*Ett barn blir oss fött, en son blir oss given. På hans axlar vilar herradömet, och hans namn är: Under, Rådgivare, Mäktig Gud, Ewig Fader, Fridsfurste. Så blir herradömet stort och friden utan slut över Davids tron och hans kungarike.*" Utan gudamänniskan Messias (Immanuel) ingen frälsning, ingen frid utan slut över Davids tron och hans kungarike! Därför heter det i Nya testamentet: "*Vem kan besegra världen utom den som tror att Jesus är Guds Son?*" (1 Joh. 5:5). "*Den som tror på honom blir inte dömd, men den som inte tror är redan dömd*" (Joh. 3:18).



Det hebreiska ordet för "jungfru", *almá*, används varje gång det förekommer i GT om en ung, giftasvuxen kvinna som fortfarande är jungfru (se 1 Mos. 24:43; 2 Mos. 2:8; Ps. 28:26; Ords. 30:19; HV 1:3; 6:7). En sådan ska genom att Herren själv griper in föda en son, Immanuel, gudamänniskan Messias.

### *Situationen i Juda när den utlovade Messias kommer (7:15-25)*

Världen och dess makter ger ingen frid. Ahaz hoppas att Juda ska räddas med hjälp av världsmakten Assyrien. Men på grund av Ahaz och folkets avfall från Herren kommer landet att drabbas svårt genom denna makt. Herren kommer att använda Assyrien och andra världsmakter som vredesverktyg mot Juda. De ska komma som flug- och bisvärmar och drabba hela landet (vers 17-19). Assyriens kung liknas vid "en rakkniv som är hyrd på andra sidan Eufkrat". Med den ska Herren "låta raka av allt hår både på huvudet och nertill, ja, också skägget ska den ta bort" (vers 20). Juda kommer att vara ett av fiender ockuperat och förhärjat land när Messiasbarnet växer upp. "Gräddmjölk (en sorts yoghurt) och honung" (v. 15 och 21ff) är den kost som står till buds när åkrarna förstörts av ockupationsmakten. Orden i Jesajas inledningskapitel kommer att besannas: "Ert land är en ödemark, era städer är uppbrända i eld, era åkrar förtärs i er åsyn av främlingar" (1:7). De som inte deporterats har bara kvar några få djur, inte längre stora hjordar (vers 21).

Om pojken som nämns i vers 16 syftar tillbaka på Messias i 7:14, ser det ut som om Messias ska komma redan inom kort. "För innan pojken förstår att förkasta det onda och välja det goda (dvs. innan pojken är 12-13 år), ska det land för vars båda kungar du ängslas vara övergivet." Redan 732 f. Kr. ockuperades och ödelades Pekas Nordrike och Retzins Syrien av Tiglat-Pileser, och 722 f. Kr. intogs Nordrikets huvudstad Samaria av Shalmaneser V. Detta skedde förvisso innan Messias var tolv år, ja, långt dessförinnan.

I 8:1-4 nämner Jesaja att hans hustru ("profetissan") år 733 f. Kr. födde en son som fick namnet "Snart plundring, strax byte" (Mahershalal Hash-baz). Pojkens namn med orden "snart" och "strax" tolkas i följande mening: "Innan pojken kan säga far och mor (dvs. är ca 2 år) ska man bära bort Damaskus skatter och bytet från Samaria till kungen i Assyrien." Denna profetia gick i uppfyllelse år 732 f. Kr., alltså innan denna pojke fyllt två år. Profetian visade sig vara sann. *Lika visst ska profetian om jungfruns son gå i uppfyllelse, även om Messias ankomst kommer*

*att dröja, i hundra eller två hundra eller, som fallet blev, i drygt sju hundra år.* En som förstod detta och fortsatte att vänta på den utlovade Messias var Simeon (se Luk. 2:25-32). Maher-shalal Hash-baz var bara en skuggbild av den fulla uppfyllelsen av profetian i 7:14 och en bekräftelse på att Herren håller sina löften. Maher-shalal Hash-baz föddes inte av en jungfru och frälsningen undan fienderna Retzin och Peka var bara en skuggbild av Messias frälsningsverk. Han ska krossa de verkliga fienderna: synden, döden och djävulen.

#### *Törne och tistel (7:23-25)*

Frälsningen i samband med det syrisk-efraimitiska kriget innebar ingen verklig och bestående frid (7:17-25). Ahaz trodde inte på Herren utan vände sig till den assyriska stormakten för hjälp. Men den här världen och dess mäktiga kan inte ge den frid som förutsätter ett besegrande av de verkliga fienderna. Tvärtom leder avfallet från Herren och förlitandet på världsliga makter till fångenskap och ockupation.

Syndens följd anges redan i Bibelns första bok som ”törne och tistel”. De första människornas avfall från Gud ledde till att marken förbannades och uppfylldes av ”törne och tistel” (1 Mos. 3:17, 18). Herren hade gjort Israel och Juda till sin vingård. Men den måste ödeläggas på grund av Israels och Judas upproriskhet mot Gud: *”Tistel och törne ska komma upp, och jag ska befälla molnen att inte låta det regna på den”* (5:6). Nu profeterar Jesaja på nytt: *”Det ska ske på den dagen att där det nu finns tusen vinstockar, värda tusen siklar silver, ska det växa tistel och törne... hela landet ska vara täckt med tistel och törne”* (7:23-24).

### **Kapitel 8:5-10, Shilóas vatten eller vatten i väldig mängd från floden (Euftrat)**

Herrens nådiga bistånd utan starka mänskliga koalitioner liknas vid Shilóas vatten. Detta vatten betydde liv för Davids stad. Gichonkällans vatten flöt stilla och tyst via en kanal till Shilóadammen vid Davids stads sydvästra hörn. Men ”detta folk”, här i synnerhet de som bodde i Nordriket, *”föraktar Shilóas vatten och jublar över Retzin och Remaljas son (Peka)”* (vers 6). Deras jubel över dessa kungars maktambitioner och erövringsplaner kom snart på skam. Båda blev mördade 732 f. Kr.

Israels hus som var ”Herrens vingård” och Juda som var ”hans älsklingsplantering” (5:7) föraktade Guds nåd, Shilóas vatten, och föredrog Eufrats väldiga vattenmassor. Dessa vattenmassor symboliserar mänsk-

lig styrka och starka arméer. Bilden används här om de mäktiga assyrierna med deras stora och till synes oemotståndliga arméer. Men de ska likt en flod svämma över och dränka Nordriket och även *”tränga in i Juda, svämma över och utbreda sig så att den når ända upp till halsen”* (vers 7-8). Jesaja använder denna bild flera gånger om invaderande stormakter, bl.a. i 17:12: *”Hör larmet av många folk, det brusar som havet brusar. Det dånar av folkslag, det dånar som väldiga vatten dånar.”*

I vers 8 växlar bilden på ett för Jesaja typiskt sätt. Nu liknas världsmakten vid en örn som breder ut sina vingar över Israels och Judas land ”i hela dess vidd”. Men landet är inte Retzins eller Pekas eller Tiglat-Pileasers eller någon annan mänsklig potentats land. Det är ”Immanuels land”. Därför må folken rasa aldrig så mycket, rusta sig till strid aldrig så mycket, göra upp planer mot Herren och gudamänniskan Immanuel aldrig så mycket. Att strida mot Herren och avvisa frälsningen genom gudamänniskan Immanuel kan bara sluta på ett sätt, i ett katastrofalt nederlag. ”På grund av Immanuel” (vers 10) ska ”den rest som vänder om” till Herren och tror hans löftesord vara trygg, hur mycket folken än rasar och gör upp planer mot Herren och jungfruns son, Immanuel.

### **Kapitel 8:11-22, Frukta bara Herren!**

Med kraft understryker Herren för Jesaja hur allvarligt det är att ”vandra på detta folks väg” (vers 11). När folket i Juda fruktar och bävar för alliansen Syrien-Efraim och kallar den för en ”sammansvärjning”, ska profeten och hans anhängare akta sig för att påverkas av denna fruktan (vers 12). De ska bara frukta Herren och ta sin tillflykt till honom, precis som asylsökande och förföljda kan ta sin tillflykt till helgedomen (vers 13-14). Herren är den sanna tillflyktsorten, den sanna helgedomen, men det har de flesta glömt bort eller betvivlar. Antingen är Herren *”en dyrbar hörnsten, en fast grundval”* i våra liv. Eller då är Herren *”en stötesten och en klippa till fall”* (vers 14). Så har det blivit för ”Israels båda hus”, Nordriket Efraim och Sydriket Juda. Genom sin otro kommer många bland dem att *”snubbla, falla och krossas, snärjas och tas till fånga”* (vers 15). Jämför Simeons ord om den efterlängttade Messias: *”Se, denne är satt till fall och upprättelse för många i Israel och till ett tecken som blir motsagt”* (Luk. 2:34).

Jesaja är noga med att bevara Herrens vittnesbörd (vers 16-18). Han skriver ner och förseglar Herrens undervisning om vad som ska ske med Israels båda hus och hur Assyrien ska invadera dessa riken. Jesajas lär-

jungar får ta hand om denna bokrulle. När profetiorna går i uppfyllelse kan bokrullen öppnas och Guds ords sanning bekräftas. *"Ni är mina vittnen, säger HERREN, och min tjänare som jag har utvalt för att ni ska känna mig och tro mig och förstå att jag är den som har förutsagt detta"* (42:10). På grund av folkets otro döljer Herren sitt ansikte för Jakob och nöden blir stor. Men Jesaja väntar på HERREN och hoppas på honom (vers 17), hans Immanuel, den jungfrufödde sonen, människornas ende Frälsare.

Hur dåraktigt är inte rådet: *"Fråga andebesvärjare och spåmän, dem som viskar och mumlar!"* (vers 19). *"Ska inte ett folk fråga sin Gud? Ska man fråga de döda till råds för de levande?"* Vart ska vi då gå? *"Till Guds undervisning, till vittnesbördet!"* (vers 20). De som inte följer detta råd famlar i mörker. *"För dem finns ingen morgonrodnad."* Vilsna drar de omkring i landet. I stället för att vända om till Gud förbannar de honom och anklagar honom för sin hunger och sin nöd (vers 21). Den assyriska hemsökelsen genom Tiglat-Pileser blev mycket svår. Överallt var det *"bara nöd och mörker, en natt full av ångest"* (vers 22). Den nöd och det mörker de drabbades av var en påminnelse om den slutliga domen, det yttersta mörkret.

### **Kapitel 9:1-7, Messias ska stråla fram som ett stort ljus mitt i andligt mörker**

Det nattsvarta mörkret, som Israel nu fått uppleva på grund av sitt avfall från Herren, ska få ett slut. *"I gången tid"* (ordagrant *"under den första tiden"*) = under gamla förbundets tid *"lät han Sebulons och Naftalis land vara föraktat"* (vers 1, hebreiska grundtexten 8:23). Denna tid ska avlösas av *"kommande dagar"*, ordagrant *"den sista (senare) tiden"* = nya förbundets tid, den messianska tiden. *I "hednafolkens Galileen" ska "ett stort ljus" stråla fram, "ett ljus för hednafolken" "för att öppna blindas ögon och föra fångar ut ur fångelset, ur fångenskapen dem som sitter i mörker"* (42:6-7). I 49:6 säger Herren om sin Messias: *"Jag ska sätta dig till ett ljus för hednafolken för att du ska bli min frälsning intill jordens yttersta gräns."*

Jesaja skriver i vers 2 att han *"har sett ett stort ljus"*, för han har redan i en syn sett hur Messias framträder i Galileen med liv och ljus för människor som bor *"i dödsskuggans land"*. Herren gör människor som vänder om till honom talrika, de som nu saknar den stora glädjen och hotas av undergång. De ska glädja sig inför Herren som efter ett segerrikt fälttåg (vers 3).

Folket tvingas nu bära det assyriska oket och plågas av gisselslag från sina fångvaktare (vers 4). Men Herren ska gripa in på samma mirakulösa sätt som på Midjans tid, då Gideon besegrade en stor mängd midjaniter, ”talrika som gräshoppor”, som hade invaderat landet (se Dom. 7). Jesaja förutsäger att Gud ska besegra den väldiga assyriska armén och befria folket från assyriernas förtryckande ok. Det skedde också år 701 f. Kr. (mer om detta i samband med kap. 36-38). Denna mirakulösa frälsning är en förebådande skuggbild av Guds stora frälsningsverk, frälsningen från det andliga förtrycket och slaveriet på grund av synden. Den genomförs helt utan militära medel. Militär utrustning behövs inte för Herrens frälsningsverk (vers 5).

I verserna 6-7 anges förutsättningen för den frälsning och den frid som övergår allt förstånd: Messias ankomst. *”Herradömet vilar på hans axlar.”* Enligt Matteus 28:18 har Messias all makt i himlen och på jorden. Han är ingen mindre än *”Gud hos oss”* (Immanuel), eller som Johannes uttrycker det: Ordet som blivit kött (Joh. 1:14). Hans namn klagör ytterligare vem han är:

- Under* – Messias hela väsen är ett under, inte bara hans födelse.
- Rådgivare* – Messias vet vad som är rätta och lämpliga råd i varje situation. Hans ord är Ande och liv.
- Mäktig Gud* – Messias är inte bara sann människa utan också ”Gud den mäktige” (10:21), identisk med JHVH, HERREN själv.
- Evig Fader* – Messias försörjer och beskyddar de sina som en far sina barn, men med evig omsorg och kärlek.
- Fridsfurste* – Messias är inte en kung som skapar frid genom världsliga medel. Som vår furste är han vår frid.

*”Så ska herradömet bli stort och friden utan slut”*: Messias ska utvidga gränserna för sitt andliga rike och där ska råda evig frid. I enlighet med denna profetia sa ängeln till jungfrun Maria angående ”den Högstes Son” som hon skulle föda: *”Herren Gud ska ge honom hans fader Davids tron. Han ska vara kung över Jakobs hus för evigt och hans rike ska aldrig få något slut”* (Luk. 1:32-33). Messias är den utlovade Davidsättlingen (”Davids son”) och hans kungadöme är ett davidiskt kungadöme. Sakarja profeterar: *”Se, din konung kommer till dig, rättfärdig och segerrik är han... Hans herravälde ska nå från hav till hav och från floden intill jordens yttersta gränser”* (Sak. 9:9-10).

Avgörande för Messiasrikets upprättande och bestånd är *”Herren Se-*

*baots brinnande kärlek*” (nitälskan), *hans rättvisa dom (rätt) och rättfärdighet* (vers 7). Den som tror budskapet om Messias, att han tagit på sig Guds rättvisa dom över synden och i utbyte för synden erbjuder alla människor helt oförtjänt sin egen rättfärdighet, han tillhör Immanuels rike. Förutsättningen för gemenskap med Gud i hans rike är Messias ställföreträdande gottgörelse (mer om detta i kap. 53). Bara avvisandet av Messias och hans frälsning utestänger människor från Guds Sion, Guds och fridsfursten Messias rike. Den bibelkunnige Paulus sammanfattar: ”Så finns nu ingen fördömelse för dem som är i Kristus Jesus” (Rom. 8:1).

### **Kapitel 9:8-10:4, Herrens vrede mot Israel**

*Herren använder fienderna som redskap för sin vrede mot Israel (9:8-12)*  
Israels framhårdande i otro och synd är orsaken till Herrens vrede. Herrens domsord gäller hela folket, både nordriket Efraim och sydriket Juda. I verserna 9-10 exemplifieras folkets avfällighet med Nordrikets oerhörda högmod. I självförhävelse bespottar Efraim och Samarias invånare Herrens tuktande hand. ”Retzins ovänner” assyrierna är Herrens vredesverktyg som använder sig av Israels närmaste grannar när de angriper det avfälliga gudsfolket. Men detta är bara början på vredesdomen (vers 12, se också verserna 17, 21, 10:4 och 5:25).

#### *Folket i sin helhet drabbas (9:13-17)*

Trots slagen från Herren framhårdar folket i sitt avfall. De ångrar inte sin synd och söker inte Herrens hjälp i sin nöd. Därför drabbas folket i sin helhet, både huvud och svans. De falska profeterna ger likt viftande svansar sitt bifall till ledarnas synder och ogärningar. När ett folk kommer i händerna på ledare som utger den falska vägen för att vara den rätta går hela folket i fördärvet. Såväl unga män som faderlösa och änkor blir vilseförda av ledarna och de falska profeterna. ”*Alla är de skenheliga och gör det som är ont*” (vers 17). Därför drabbas också de av Herrens vrede. Men vredesdomen har ännu inte nått sin fullbordan.

#### *Folkets ondska är orsaken till landets ödeläggelse (9:18-21)*

Likt en eld antänder folkets ondska hela landet. Ingen skonar den andre. Brodersstammarna Efraim och Manasse äter varandra och kastar sig tillsammans över Juda i ett blodigt inbördeskrig. Men med detta har vredesdomen över folket ännu inte fullbordats.

*En hemsökelse med död eller fångenskap närmar sig (10:1-4)*

Fastän förödelse närmar sig "fjärran ifrån", nämligen den skoningslösa assyriska armén, fortsätter folket med sina uppenbara synder: man skriver orätta lagar, förvrider rättvisan för de nödställda, plundrar änkor och faderlösa mm. Till vem ska de fly för att få hjälp när räkenskapsdagen är inne, var ska de då göra av sina rikedomar? (vers 3). När fienden "fjärran ifrån" kommer med sin förödelse finns bara två alternativ: antingen bli dödad eller överlämna sig som fånge. Men i och med detta är vredesdomen över folket ännu inte fullbordad.

### **Kapitel 10:5-19, Herrens ve över det högmodiga Assyrien**

Herrens "ve" (10:1) gäller inte bara det avfälliga Israel utan också vredesverket Assyrien (vers 5). Dess kung fick i uppdrag av Herren att plundra och trampa ner det avfälliga gudsfolket, som Herren här kallar "ett gudlöst folk", "min vredes folk" (vers 6). Men världsmakten vill inte nöja sig med sitt uppdrag från Herren utan vill förinta och utrota många folk och lägga under sig hela världen (vers 7, se också vers 14). Hädiskt och högmodigt jämsätter han Jerusalems Gud med "andra gudar" och är därför säker på att också kunna inta Jerusalem (vers 9-11).

Men när Herren har fullgjort allt sitt verk på Sions berg och i Jerusalem ska han ställa Assyriens kung till svars "för frukten av hans hjärtas övermod och hans stolta ögons högmod" (vers 12). Han har förhävt sig mot Herren, fastän han likt alla redskap inte har någon egen kraft utan är helt beroende av den som gör bruk av redskapet. "Som om käppen kunde svinga den som lyfter den eller staven lyfta den som inte är av trä!" (dvs. Gud) (vers 15). Herren ska fullständigt göra slut på den assyriska världsmakten genom en dom som liknas vid en skogsbrand. "De träd som är kvar i skogen ska vara lätt räknade" (vers 19). Assyrien liknas också vid en sjuk man. "Det ska bli som när en sjuk tynar bort" (vers 18).

### **Kapitel 10:20-34, En rest av Israel ska vända om och bli räddad**

"Förödelse och beslutad straffdom ska Herren, HERREN Sebaot låta komma över hela landet" (vers 23). Men en rest av Israel ska vända om till "Gud den Mäktige" (vers 21), namnet på den utlovade Messias enligt 9:6. Förhärdelsen i Israel har gått så långt att bara en rest av Israel kommer att tro på Messias. "Om än ditt folk, Israel, vore som havets sand, så ska bara en rest av det vända om" (vers 22). Detta fick Jesaja veta redan i samband med sitt förhärdelseuppdrag (6:10-13). Detta predikade Jesaja

också genom sin sons namn *Shear-jashub* = "En rest ska vända om" (7:3). Herrens sanna folk, de som tar sin tillflykt till Herren, behöver inte frukta för världsmakten. Vedermodan genom Assyrien varar bara en helt liten tid. Sedan ska vreden vändas till Assyriens fördärv (vers 24-25). Precis som Herren genom ett under besegrade midjaniterna vid Orebsklippan (Dom. 7) och egyptierna i samband med uttåget ur Egypten (2 Mos. 14), ska han ta bort det assyriska oket från folkets nacke (vers 27) och ta sig an sitt Sion genom ett under (se vad som hände enligt 37:36-37).

Fastän den assyriska armén överallt går segrande fram, närmar sig Jerusalem med rasande fart och lyfter sin hand mot Sions berg (vers 28-32), ska han inte lyckas inta Jerusalem. Herren Sebaot är mäktigare än den assyrisk-babyloniske kungen. Han ska gripa in och fälla den högmådige fiendens soldater likt en skog som huggs ner (vers 33-34). Här används samma bild som i vers 18-19.

### **Kapitel 11:1-9, Messias och hans fridsrike**

Davids hus, som Isai var far till, liknas vid ett träd. När detta kungaträd har huggits ner så att det bara återstår en stubbe av det, ska ur den stubben ett rotskott, "en telning" (hebr. *nétzär*, jämför *nasaré*), skjuta upp och bära frukt (vers 1). Denna telning är den utlovade Messias av Davids hus och släkt. Messias ska äga Herrens Ande i fullt mått med gudomlig vishet och kunskap och med gudomlig kraft att genomföra Guds rådslut. Han ska alltid göra det som behagar Fadern (jämför Joh. 8:29), dvs. alltid vara uppfylld av gudsfruktans Ande (vers 2-3). Han ska vara en rättfärdig kung och hans segervapen är hans ord (vers 4-5). I hans rike råder frid (vers 6-9). I 54:13 uttrycker profeten detta så här: "*Dina barn ska alla bli HERRENS lärjungar och deras frid ska vara stor.*"

Jesaja använder ofta bilder från naturen (t.ex. friska vattenkällor respektive torra öknar, prunkande trädgårdar respektive mark full av törne och tistel) för att målande beskriva välsignelse eller förbannelse. I vers 6-8 använder han bilder från djurlivet för att målande beskriva den frid som råder där Messias regerar människors hjärtan. Vers 9 förklarar bildernas innebörd: "*Ingen ska göra något ont eller förstöra något på hela mitt heliga berg, för landet ska vara fullt av HERRENS kunskap, liksom vatten täcker havet.*" I 65:25 återkommer profeten till samma bild och samma uttydning.



## Kapitel 11:10-16, Det messianska rikets utbredning

”På den dagen”, dvs. när Messias kommer som en telning ur Isais rot och den messianska tiden bryter in, ska också hedningarna söka sig till honom (vers 10). Han ska vara som ett baner att samlas kring och hans rike innebär vila och härlighet.

När Jesaja profeterar om frälsningen genom Messias anknyter han till den historiska situationen, till folk och länder som Israel kommit i kontakt med, och till den stora frälsningen i Israels historia, nämligen räddningen från slaveriet i Egypten. Under Nya testamentets messianska tid ska Herren *”ännu en gång räcka ut sin hand för att vinna tillbaka en rest av sitt folk”* (vers 11). Denna rest omfattar inte bara troende från Israel och Juda utan en rest från alla världens folk: från Assyrien, Egypten = nedre (norra) Eypeten, Patros = övre (södra) Egypten, Nubien (= Sudan), Elam = södra Medien (nordvästra Iran), Shinear = södra Mesopotamien (Iraq), Hamat = stad och land vid floden Orontes norr om Israel samt havsländerna = Medelhavets öar och hela dess kust med angränsande länder. Genom sitt baner Messias ska han kalla till sig och inbärga i sitt rike både hedningar och förskingrade från Israel och Juda (vers 12, jämför vers 10).

Då ska det inte längre finnas fiendskap och avundsjuka i folket, ingen konflikt mellan Efraim och Juda (vers 13). Messias folk ska vara ett enda folk under en enda herde. De ska endräktigt utvidga Herrens rike till omkringliggande länder, nu Israels främsta fiender: filisteerna, folken i öster, Edom, Moab och Ammons barn (vers 14). Messias rike är inte begränsat till en liten del av jorden vid floden Jordan. Han herradöme ska bli stort (9:7) och omfatta hela jorden. *”Han ska härskas från hav till hav och från floden intill jordens ändor”* (Ps. 72:8, jämför Sak. 9:9-10).

Liksom Herren genom ett under gjorde *”en banad väg”* för sitt folk ut ur Egyptens fångenskap, ska han på samma sätt rädda sin kvarleva från den assyriska världsmakten (vers 15-16). Herren torrlägger på nytt Röda havet, bildligt talat, och klyver Eufrat genom en brännande vind. Upp. 16:12 anknyter till detta på följande vis: *”Den sjätte ängeln tömde sin skål över den stora floden Eufrat, och dess vatten torkade ut så att vägen bereddes för kungarna från Östern.”* Det blir en banad väg för den rest som vänder om. Enligt 35:8 kallas denna väg *”den heliga vägen”* och är Messias själv. Jämför Jesu ord: *”Jag är vägen”* (Joh. 14:6).

## Kapitel 12:1-6, De återlöstas lovprisning

När Herren har återlöst sitt folk och inbärgar sin kvarleva i sitt rike, ska denna räddade skara uppstämman en lovsång lik den som Mose och Israels barn sjöng efter uttåget ur Egypten (2 Mos. 15:1-18). Nu är vreden stillad och de återlösta kan med fröjd ösa vatten ur frälsningens källor. Frälsningen är helt och hållet Guds verk och lovsången handlar därför uteslutande om honom (vers 1-3).

Att tacka Herren för hans frälsningsgärningar och lovprisa honom utmärker de troende och är deras sätt att göra hans gärningar kända bland folken (vers 4). Sions sanna folk hänvisar till Herrens underbara gärningar, inte till egna prestationer. De behöver också påminnas om sin uppgift och uppmanas till att sprida frälsningens glada budskap ”över hela jorden” (vers 5): *Lovsjung, låt detta bli känt, ropa av fröjd, jubla* skriver Jesaja med en rad imperativer. Senare i sin bok upprepar Jesaja uppmaningen ”jubla” och ”ropa av fröjd”, eftersom såväl frälsningen som trons upptändande genom det glada budskapet är ett stort Guds under (se 54:1).

Med orden *”Israels Helige är stor, han är mitt ibland er”* (12:6) avslutar Jesaja sin boks första del (kap. 1-12) genom att dels anknyta till denna dels mitt, kapitlet om Herren som den trefalt helige (kap. 6), dels påminna om huvudpersonen i kapitel 7-12, *Immanuel* och hans frälsning, *”Gud hos oss och med oss”*.

(Fortsättning följer)

# Den historiske Jesus

## Utdrag ur boken "Om Gud och Jesus", sid. 13-20:

Tanken att man kan och bör skilja mellan den historiske Jesus och apostlarnas Jesus Kristus är gammal. Den fick stor spridning bland liberala teologer under 1800-talet. "Man utgick ifrån att evangeliernas Jesus var en oerhörd förvanskning av Jesus sådan han verkligen var, och sedan kom man föga överraskande fram till det man utgick ifrån" (*Vem är han?*, s. 100f).

Gardell ansluter sig till liberalteologernas spekulationer och utgår från dem som en självklar utgångspunkt för sina Jesusstudier. Genom att skilja mellan Nya testamentets Jesus Kristus och den historiske Jesus kan han bortse ifrån det mesta av apostlarnas vittnesbörd, allt som inte stöder "vad jag hoppas och vill att Jesus skall vara" (s. 17). Han får därmed stort utrymme för egna och andras spekulationer om vem Jesus egentligen var. Han skriver: "Det vi vet om den historiske Jesus är så lite att varje forskare, teolog eller författare måste göra antaganden, förmodanden och sannolikhetsbedömningar, och dessa antaganden, dessa förmodanden, dessa sannolikhetsbedömningar är alltid färgade av vem forskaren eller författaren är" (s. 17). "Jag vet att också den Jesus som jag skriver om är en spekulation, en skugggestalt. Den historiske Jesus är en man som skulle bli ytterst förvånad av själva min existens. Denne Jesus gäcker mig, ingen annan möjlighet finns. Han är *mina* föreställningars Jesus Kristus, jag vet det" (s. 338).

Gardell ska ha en eloge för att han ärligt medger att hans Jesusbild är "*mina* föreställningars Jesus Kristus", "en spekulation", "vad jag innerst inne hoppas och vill att Jesus skall vara". Det är annars vanligt att liberala teologer, som presenterar en helt annan Jesus än Nya testamentets, döljer att de framför spekulationer och egna gissningar utan stöd i historiska källor. Gardell skriver ofta "kanske", "troligen", "det är möjligt att", "tänk om", "vi vet inte", men ofta glömmar han bort att han spekulerar och bygger på bibelkritikers gissningar, antaganden och

spekulationer. Några exempel på spekulationer som presenteras som vetande: att evangelierna inte är ögonvittnesskildringar, att Matteus inte är aposteln Matteus, att Johannes inte är aposteln Johannes, att Markus inte är Petrus medhjälpare, att Jesus inte påstod sig vara Gud, att evangelisterna omtolkat Jesus ord och hittat på mirakler, att Jesus lärt att han skulle skapa ett jordiskt fredsrike (Gudsrike) och därför tagit miste när det gäller Guds rike etc.

*Ögonvittnen* Om det inte finns några ögonvittnen till en händelse lämnas fältet fritt för olika spekulationer. "När det gäller Jesus och vad han sagt och gjort finns det i Nya testamentet en rad vittnesmål, både från personer som dagligen umgicks med Jesus och sådana som bara vid vissa tillfällen kom i kontakt med honom, bl.a. myndighetspersoner. Det finns all anledning att ta reda på vad dessa vittnen har att säga om Jesus, oberoende av om vi är skeptiska till deras vittnesmål eller inte" (*Vem är han?*, s. 6). Gör vi inte så i andra sammanhang? Om det inkommer rapporter om att det finns ögonvittnen till en viss händelse, vilken som helst, är normalt alla som är intresserade av vad som faktiskt har hänt angelägna om att ta reda på vad de påstådda ögonvittnena har att säga. Så borde också vara fallet när det gäller händelserna kring Jesus och vad han sagt och gjort.

En viktig huvudregel i både Gamla och Nya testamentet är att det bör finnas minst två vittnen till det som berättas. "*Efter två eller tre vittnens utsago ska var sak avgöras*" (5 Mos. 19:15). Denna princip upprepas i Nya testamentet: "*Efter två eller tre vittnens samstämmiga vittnesmål ska varje sak avgöras*" (2 Kor. 13:1). Förutom Mose och profeterna var stora skaror vittnen till Guds frälsningsgärningar i Israels historia. Mose säger till folket: "*Ni har sett allt vad HERREN har gjort inför era ögon i Egyptens land med farao och alla hans tjänare och hela hans land, de stora prövningar som du med egna ögon har sett, de stora tecknen och undren*" (5 Mos. 29:2-3). Stora skaror var också vittnen till Guds frälsningsgärningar genom Jesus från Nasaret. Förutom dessa vittnen hade Jesus utvalt tolv särskilda ögonvittnen som skulle registrera vad som hände med honom och vad han sa och gjorde. *Han verkade inte i hemlighet utan framträdde öppet*. Jesu svar när översteprästen förhörde honom om hans lärjungar och hans lära är belysande: "*Jag har talat öppet till världen. Jag har alltid undervisat i synagogan och i templet där alla judar samlas. I hemlighet har jag inte talat någonting alls. Varför frågar du mig? Fråga dem som har hört vad jag har förkunnat för dem. De vet vad jag har sagt*"

(Joh. 18:20-21). När Paulus många år senare försökte få kung Herodes Agrippa II att ta till sig sanningen om Jesus, sa han: *”Konungen känner ju till allt detta, och därför talar jag också öppet och fritt till honom. Jag kan inte tro att något av detta är obekant för honom. Det har ju inte hänt i någon avkrok”* (Apg. 26:26).

Nya testamentets evangelister har sammanställt både *vad de själva sett och hört och vad andra som var ögonvittnen till vad som hände sett och hört*. Apostlarna vandrade tillsammans med Jesus dagligen i inte mindre än tre år. Evangelisterna *Matteus* och *Johannes*, som tillhörde de tolv, var med och såg och hörde själva vad Jesus sa och gjorde. *Markus* har sammanställt vad Petrus sett och hört, vad han predikade. Läkaren *Lukas* berättar i inledningen till sitt evangelium att han gjort noggranna efterforskningar för att Teofilus och alla vi andra *”ska veta hur tillförlitlig den undervisning är”* som Teofilus fått del av. Lukas sammanställning av Jesu ord och liv grundar sig på *”vad de som redan från början var ögonvittnen och ordets tjänare har meddelat oss”* (Luk. 1:2). Aposteln Johannes, som på sin ålders höst (ca 90 e.Kr.) kompletterar Matteus, Markus och Lukas redogörelser från 50- och 60-talet, sammanfattar: *”Det vi har hört, det vi har sett med egna ögon, det vi har skådat och rört med våra händer, om detta talar vi: Livets Ord”* (1 Joh. 1:1).

Det Mose och profeterna berättar, dvs. Gamla testamentet, innehåller vittnesbörd om en rad händelser som bara kan ha ägt rum om Gud finns och har gripit in. Därför är det begripligt att vittnesbörd som innefattar underverk betvivlas om det inte finns flera vittnen till händelsen. Det är av avgörande vikt att det finns ögonvittnen till de händelser som Mose och profeterna berättar om. Händelserna i samband med israeliternas uttåg ur Egypten, deras vistelse vid Sinai berg, deras invandring i Kanaans land och t.ex. assyriernas belägring av Jerusalem år 701 f.Kr., händelser som innefattade underverk, har alla ägt rum *inför en stor mängd vittnen* och är noggrant dokumenterade och förankrade i historien. De kan därför inte utan vidare viftas bort som osanna.

På samma sätt är det ytterst svårt att avvisa som verkliga händelser det som berättas om Jesus, eftersom detta *har ägt rum inför ögonen på många människor*. När apostlarna predikade om vad de sett och hört levde dessutom de flesta ögonvittnena fortfarande och kunde bekräfta att de inte ljög. Ett grundläggande faktum enligt Gamla och Nya testamentet är sålunda att de händelser som Mose och apostlarna berättar om har ägt rum inför ögonvittnen.

Så här predikade Petrus femtio dagar efter Jesu kroppsliga uppståndelse: *"Israeliter, lyssna till dessa ord: Jesus från Nasaret var en man som Gud bekände sig till inför er genom kraftgärningar, under och tecken, som Gud genom honom utförde mitt ibland er, så som ni själva vet. Efter Guds fastställda plan och beslut blev han utlämnad, och med hjälp av dem som är utan lagen spikade ni fast honom på korset och dödade honom. Men honom har Gud uppväckt och löst ur dödens vånda, eftersom det inte var möjligt att han skulle behållas av döden... Det är denne Jesus som Gud har uppväckt, och vi är alla vittnen till det"* (Apg. 2:22-32).

När Petrus senare besökte Kornelius i Cesarea betonade han för dem som var församlade i dennes hus: *"Vi är vittnen till allt han gjorde både på den judiska landsbygden och i Jerusalem. Honom hängde de upp på trä och dödade. Men Gud uppväckte honom på tredje dagen och lät honom visa sig, inte för allt folket utan för de vittnen som Gud i förväg hade utvalt, för oss som åt och drack tillsammans med honom sedan han uppstått från de döda"* (Apg. 10:39-41).

Jesu största frälsningsgärning är hans försoningsdöd för alla människor och hans seger över döden, hans kroppsliga uppståndelse på tredje dagen enligt Skrifterna. Paulus räknar upp en lång rad av vittnen till att detta stora under verkligen ägt rum. Förutom att den uppståndne Jesus visade sig för apostlarna, *"visade han sig för mer än 500 bröder på en gång, av vilka de flesta ännu lever medan några är insomnade"* (1 Kor. 15:5ff).

När Paulus senare var i Antiokia i Pisidien och predikade i synagogan där, sa han bl.a.: *"Jerusalems invånare och deras ledare förstod inte vem han var. Genom sin dom har de uppfyllt profeternas förutsägelser som föreläses varje sabbat. Fast de inte fann något giltigt skäl att döma honom till döden, krävde de att Pilatus skulle låta avrätta honom. Och när de hade fullbordat allt som var skrivet om honom, tog de ner honom från träet och lade honom i en grav. Men Gud uppväckte honom från de döda, och under många dagar visade han sig för dem som hade följt honom från Galileen upp till Jerusalem och som nu är hans vittnen inför folket"* (Apg. 13:27-31).

Modern vetenskap har en naturalistisk syn på tillvaron och utesluter därför Gud som en verklig faktor i historien. *"Men om nu ögonvittnena har sett det de säger sig ha sett och hört det de säger sig ha hört? Om det inte bara är fråga om några enstaka vittnesmål utan en stor mängd som alla är samstämmiga? Om t.o.m. Jesu fiender vid några tillfällen tvingas konstatera att det inte går att förneka vad så många såg hända, vad gör*

vi då? Kan vi på förhand avvisa en hel rad ögonvittnen som lögnare utan att ha andra vittnesmål som visar att *de ljuger?*” (*Vem är han?*, s. 7).

### **Ur ”Slutkommentar”, sid. 129ff:**

Gardell kan inte eller vill inte tro apostlarnas vittnesbörd om Jesus. Han vill göra gällande att apostlarna, som till skillnad från Gardell verkligen hört och sett vad Jesus sa och gjorde, i själva verket inte var närvarande, inte heller den stora hopen av andra vittnen. Varför intar Gardell en sådan ståndpunkt i strid med de källor som finns? Och varför förkastar han Jesu ställföreträdande gottgörelse för oss syndare och syndernas förlåtelse? ”Det krävs inget offer för att göra dig syndfri i Guds ögon... Kristendomens idé om att Jesus dog för våra synder” är inte Jesu budskap, skriver han (*Om Jesus*, s. 342). Förmodligen känner sig Gardell kränkt av tanken att han och vi alla är syndare. Han vill ha en Jesus som godkänner som rent det Gud i sin lag kallar för orent och synd.

Gardell och många med honom tycks i detta sammanhang främst ha synderna mot sjätte budet i tankarna. Den Jesus som Gardell kan acceptera säger så här till syndare: Ni behöver inte överge er synd utan kan fortsätta samma liv som tidigare. Er kärlek är inget orent, ingen synd. De som praktiserar hor, otukt, äktenskapsbrott, homosexualitet mm behöver inte syndernas förlåtelse, behöver ingen omvändelse. De är välkomna in i Guds rike som de är.

Utan Jesu betalning av vår syndaskuld och utan hans laguppfyllelse i vårt ställe är vi enligt Nya testamentet evigt förlorade. Det glada budskapet lyder: All din skuld är betald av Jesus och Jesu laguppfyllelse tillräknas dig som din egen. Därför erbjuds du nu helt oförtjänt och gratis nåd och förlåtelse, evigt liv, frid med Gud och en frikännande dom. Jesus erbjuder nåd och förlåtelse åt alla syndare, också åt tjuvar och otuktiga av olika slag. Så god är den historiske Jesus.

Men Gardell vill inte acceptera en nåd och en syndaförlåtelse som uteslutande har sin grund i Jesu försoningsoffer och rättfärdiga liv för oss. Han skriver: ”Faktum är att jag betvivlar att Jesus dog för våra synder... Den tolkningen gör Gud till en obehaglig, jag skulle vilja säga *otillbörlig* kombination av lagstiftare, domare och bödel, och den gör människan till något orent, smutsigt och syndfullt” (*Om Jesus*, s. 340). Någon dom som innebär en gallring kan han inte tänka sig. En sådan tanke innebär ”att det inte finns någon principiell skillnad mellan Gud och Hitler” (*Om Jesus*, s. 146).

Gardell har lagt ner mycket möda på att hitta en annan Gud än profeternas Gud och en annan Jesus än apostlarnas Jesus. Han medger att han ställts inför stora svårigheter när det gäller att finna en Gud och en Jesus som han kan tro på. Han beklagar att forskarna bara kan erbjuda honom olika antaganden och gissningar, inte säkra och entydiga forskningsresultat. Han medger att den Jesus som han kallar "den historiske Jesus" bara skymtar som "en skugg-gestalt", "en gäckande skugga". Och av profeternas personlige och levande Gud, "Israels Helige", blir det för Gardell bara kvar en serie motstridiga gudsbilder, och han väljer den som verkar mest kärleksfull ur hans synvinkel.

En styrande faktor för Gardells val av Gud och Jesus blir uppenbarligen hans eget liv: "Inte heller jag kan frigöra mig från vem jag är", skriver han. "Också jag har en agenda, en avsikt och jag har en tro. Glöm inte det!" (Om Jesus, s. 339).

När Gardell skriver: "Den historiske Jesus är en man som skulle bli ytterst förvånad av själva min existens", frågar man sig: Är det inte tvärtom? Apostlarnas Jesus blir inte förvånad av Gardells eller någon annans existens. Han känner oss redan, eftersom han är ett med HERREN och vet allt. Men Gardells framspekulerade, konstruerade Jesus, är i mångt och mycket okunnig. Han tar miste bl.a. om Guds rike och behöver Johannes Döparens och andras vägledning och hjälp. "Denne Jesus gäckar mig", skriver han. Är det så konstigt? Han finns ju inte i någon enda av de källor som vi har tillgång till.

En förutsättning för att kunna avvisa Bibelns Gud och Bibelns Jesus är ett förnekande av att vi i Nya testamentet har tillgång till ögonvittnesrapporter. Gång på gång förnekar därför Gardell och flera av hans bibelkritiska rådgivare att apostlarna verkligen har sett och hört det som evangelisterna berättar om Jesus, och att Mose och profeterna har sett och hört det de berättar om HERRENS ord och hans ingripanden, t.ex. vid Sinai berg. Men det är Gardell som ingenting har sett och hört. Till skillnad från Mose, profeterna och apostlarna var han inte där. Men han vänder på det och påstår motsatsen, som om han vet bättre och har varit där.

Till sist: Jag tror att om det bibliska vittnesbördet i all sin rikedom utan omtolkningar nådde fram till människor, skulle det bli svårt att stå emot. Den förlåtelse och det liv som Kristus erbjuder syndare gratis i och genom sitt evangelium tror jag är precis vad vår tids vilna människor behöver. Det har makt att skapa tro på den ende levande Guden



och den han har sänt, Jesus Kristus. Därför är det så tragiskt att Bibeln i vår tid utan saklig grund blir så misshandlad. Många luras att på förhand avvisa det eviga livets ord som om det vore fråga om tvivelaktiga människotankar. Till detta bidrar nu kyrkor och kyrkoledare genom att inbjuda Gardell att föreläsa och sprida sina böckers grova angrepp på Gud och Jesus, på Bibeln och biblisk kristendom.

Så här kan det låta när Gardell får ordet: ”Människor har med andra ord i alla tider och på alla platser förnummit något som hon definierat som gudomligt, och hon har på olika sätt försökt sätta ord på detta det gudomliga. Om Gud är uppfunnen – vilket han mycket möjligt är – så är han liksom hjulet en uppfinning som människor gjort oberoende av varandra i olika delar av världen... Liksom kärleken enligt somliga vetenskapsmän kan förklaras med en kemisk hormonell reaktion, skulle alltså också Gud kunna reduceras till en sorts mekanisk reaktion som uppstår vid en viss form av stimuli av en viss punkt i hjärnan. Så kan det naturligtvis också vara” (Om Jesus, s. 32).

## NY HÖGAKTUELL BOK!

Seth Erlandsson

### **Om Gud och Jesus**

*Gardells tankar i Bibelns och forskningens ljus*

Endast 100 kronor (133 sidor)

*Kan beställas från*

**BIBLICUM FÖRLAG**

Släntvägen 10

331 35 Värnamo

E-mail: [biblicum@bredband.net](mailto:biblicum@bredband.net)



# Livets viktigaste fråga

av Stefan Hedkvist

Matt. 22:34-46

*Fariseerna hörde att Jesus hade gjort sadduceerna svarslösa och samlades kring honom. En av dem, en laglärd, ville sätta honom på prov och frågade: "Mästare, vilket är det största budet i lagen?" Han svarade: Du skall älska Herren din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela ditt förstånd. Detta är det största och främsta budet. Sedan kommer ett som liknar det: Du skall älska din nästa som dig själv. På dessa två bud hänger hela lagen och profeterna."*

*Medan fariseerna var samlade, frågade Jesus dem: "Vad anser ni om Messias? Vems son är han?" De svarade honom: "Davids". Då sade han till dem: "Hur kan då David, driven av Anden, kalla honom Herre och säga: Herren sade till min Herre: Sätt dig på min högra sida, tills jag har lagt dina fiender under dina fötter. Om nu David kallar honom sin Herre, hur kan då Messias vara Davids son? Ingen kunde svara honom ett ord, och från den dagen vågade ingen längre fråga honom."*

Denna text tar upp livets viktigaste fråga. Det är en fråga som inte engagerar så många idag men det borde vara den viktigaste frågan för varje människa: vad är det som vår Skapare först och främst kräver av oss? Vad vill Gud att vi ska göra? Hur ska vi vara och leva, tänka och tala? Vad är det viktigaste i allt vi gör? Låt oss rensa bort alla oväsentligheter och småsaker och mänskliga funderingar och tänka på vad som är mest angeläget. Vad kräver Gud av oss? Det borde ju vara den viktigaste frågan för varje människa.

Lagen ger uttryck för Guds heliga vilja och innehåller många bud. Jesus ger i Matteus 22 svar på frågan: vilket är det största och främsta budet i lagen? "Du skall älska Herren din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela ditt förstånd. Detta är det största och främsta budet. Sedan kommer ett som liknar det: Du skall älska din nästa som dig själv. På dessa två bud hänger hela lagen och profeterna."

På andra ställen i vår Bibel får vi veta betydelsen av dessa bud. Vilken betydelse har buden för oss? Ja, Jesus säger på ett ställe: *Håll buden så får du leva*. På ytterligare ett annat ställe heter det: *Förbannad är var och en som inte förblir vid allt som är skrivet i lagens bok och inte gör därefter*. Det är klara och tydliga besked. Den som vill leva ska hålla buden.

Det största och främsta budet är: *Du skall älska Herren din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela ditt förstånd*. Sedan kommer ett bud som liknar det: *du ska älska din nästa som dig själv*. Dessa bud säger hur vi bör vara. Men de säger inte hur vi är. Dessa bud säger hur vi bör leva. Men de säger inte hur vi lever. Buden säger vad vi ska göra och vad som bör ske men de säger inte vad vi kan göra och vad som sker i våra liv. Bara i och med att lagen säger ”du skall älska Gud” så är inte budet uppfyllt och gärningen utförd av oss. Nej, tvärtom, när vi hör dessa bud hör vi samtidigt samvetets röst i våra hjärtan som säger oss att vi inte gjort vad vi borde. Samvetet gör oss medvetna om att Gud ska straffa oss för våra synder. Eftersom vi inte uppfyllt buden står vi under Guds förbannelse. Samvetet drar denna slutsats utifrån lagen som är skriven i människans hjärta. Det är en riktig slutsats. Gud säger detsamma i den skrivna lagen: *förbannad är var och en som inte förblir vid allt som är skrivet i lagens bok och inte gör därefter*.

Men vi ska inte stanna vid detta och bara sysselsätta oss med lagen som fariseerna gjorde. Jesus visar tydligt i vår text att de gjorde fel som bara ägnade sig åt lagen. Det räcker inte med kunskap om lagens lära, och vilket bud som är störst. Vi måste också uppmärksamma läran om Kristus. Därför ställde Jesus denna fråga till fariseerna sedan han klargjort vad det största och främsta budet var: *Vad anser ni om Messias? Vems son är han?* Det innebär att vi först ska lära oss buden och vad Gud kräver av oss men vi får inte stanna vid det. Läran om Messias, eller Kristus, måste komma till.

Fariseerna besvarade frågan med att säga att Messias är Davids son. Tydligt tänkte de sig Messias enbart som en människa av Davids släkt. Men Jesus överbevisade dem utifrån Skriften att Messias är mer än en människa. Messias är Davids son men han är också Davids Herre. Han är en gudomlig person. Ledd av den helige Ande kallar ju David honom ”min Herre” i en av psalmerna: Där heter det:

*HERREN sade till min Herre: ”Sätt dig på min högra sida,  
till dess jag har lagt dina fiender  
som en fotapall under dina fötter.”*

Det bevisar att Messias är ett i gudomligt majestät med Fadern. Att sitta på Guds högra sida innebär inget annat än att vara ett i gudomlig makt och majestät och ära med Fadern. Messias är sann människa. Han är Davids son efter sin mänskliga natur. Men Messias är mer än en människa. Han är sann Gud. Han är ett med Fadern i makt och majestät efter sin gudomliga natur. Det är nödvändigt att vi inte bara undervisar om lagens krav utan också om Messias, eller Kristus, som är sann Gud och sann människa i en person.

Av lagen och samvetet blir vi övertygade om att vi inte hållit buden. Av evangeliet om Kristus får vi veta att buden är uppfyllda av honom. Gud har sänt honom som vår Frälsare. Han är David son, sann människa, för att kunna träda i vårt ställe, uppfylla buden i vårt ställe som vi var skyldiga att uppfylla, och lida och dö i vårt ställe, det straff vi förtjänat med våra synder. Men han är Guds Son, sann Gud, för att hans verk ska ha ett evigt värde och räcka till för att återlösa alla människor från alla deras synder. Eftersom han är sann Gud har hans förtjänst ett värde som räcker för att ta bort alla människors synder.

Evangeliet lär oss att Kristus är din och min ställföreträdare. Han har älskat Gud av hela sitt hjärta, av hela sin själ och av hela sitt förstånd. Han har älskat sin nästa som sig själv. Ja, så högt har han älskat världens människor att han offrat sitt liv för att rädda oss. I vårt ställe har Kristus uppfyllt buden på ett fullkomligt sätt. Och nu räknar Gud på detta sätt: Kristi rättfärdighet är vår rättfärdighet. Gud tillräknar oss inte våra synder för Kristi skull utan förlåter dem. När Gud ser på oss ser han inget annat än Kristi rättfärdighet som han skänker oss. Det kallas det saliga bytet. Han tog vår synd på sig och vi fick hans rättfärdighet. Därför behöver vi inte dö. Tro på Kristus. Gud har lovat att var och en som tror på honom inte ska gå förlorad utan ha evigt liv.

Onda människor kan missbruka evangeliet. När de hör detta säger de: "Om Kristus uppfyllt lagen i vårt ställe är det inte nödvändigt att vi anstränger oss för att uppfylla den." Men det är en ogudaktig tanke. Det är visserligen riktigt att vi inte behöver uppfylla lagen för att bli saliga. Saligheten har vi fått som en fri gåva för Kristi skull, utan laguppfyllelse eller förtjänst. Men Guds vilja är oföränderlig och gäller alla människor. Därför är det nödvändigt att vi övar oss att lyda Guds lag.

Tron upphäver inte lagen, tvärtom, tron upprättar lagen. Det är ju först genom tron som människan sätts i stånd att börja hålla lagen och göra vad som behagar Gud – även om allt sker i svaghet och med många

brister. Utan tro är det omöjligt att behaga Gud. Genom evangeliet och tron tar den helige Ande sin boning i oss och börjar helga och förnya våra hjärtan.

Före tron var vi fiender till Gud och allt vi gjorde var synd. Nu har den helige Ande väckt kärlek till Gud i våra hjärtan så att vi lovar och tackar Gud för hans frälsning och allt gott han gör och ger. Den helige Ande har börjat rena våra hjärtan så att vi inte längre vill leva i synd utan gärna gör Gud vilja. Men detta verk av den helige Ande blir aldrig färdigt här i livet. Nej, fram till vår död kommer vi att bära med oss vår syndiga natur. Varje dag måste vi be Gud förlåta våra synder och brister. Men vi kan ändå säga att läran om Kristus upprätthåller buden: ”Du skall älska HERREN, din Gud, av hela ditt hjärta och hela din själ och hela ditt förstånd”, och ”du skall älska din nästa som dig själv”. När vi hör dessa bud kan vi inte annat än bekänna att vi inte gjort vad vi borde och därför har vi förtjänat syndens straff. Men därefter kommer läran om Kristus som lär oss att han har gjort allt vi borde i vårt ställe. Kristus har uppfyllt lagen i vårt ställe. Han har älskat Gud av hela sitt hjärta och sin nästa som sig själv. Läran om Kristus upprätthåller lagen. Gud skänker och tillräknar oss hans rättfärdighet. Hans lydnad räknas som vår. Sedan kommer tron, som också upprätthåller lagen. I oss som tror har Anden börjat verka en verklig laguppfyllelse så att vi gärna vill lyda Gud, älska honom av hela vårt hjärta och vår nästa som oss själva.

Därför är det så att de som bara ägnar sig åt lagen, som fariseerna som bara funderade på vilket bud som var det största, de åstadkommer ingenting, i alla fall inget annat än synd, död och fördömelse. Även om vi ägnade resten av vårt liv åt det största och främsta budet, vilket vi ju borde eftersom det är det största och främsta, så skulle vi inte kunna åstadkomma ens en början till lydnad för lagen. Nej, läran om Kristus måste till. Hos honom ser vi en fullkomlig lydnad för Guds vilja. Allt han gjorde, talade, tänkte och ville var i överensstämmelse med Guds bud och vilja. Han gjorde vad vi borde men inte förmår.

Nu lär vi oss av Matteus 22 att han är mer än en vanlig människa. Han är Davids son som sitter på Guds högra sida. Han har gudomlig makt och majestät. Han är en gudomlig person. Därför har hans lydnad ett oändligt värde och räcker för att övertäcka alla människors synder. Han ger oss sin rättfärdighet utan vår förtjänst. När vi på detta sätt lärt känna Kristus som vår Frälsare, tror och förtrostar på honom, har vi själva kommit fram till en början på en verklig laguppfyllelse och kärlek

till Gud. Anden har genom tron börjat rena våra hjärtan så att vi gärna vill göra det buden kräver.

Och att som troende leva efter Guds bud och vilja innebär inte att leva ett konstigt och märkvärdigt liv. Det innebär inte att göra märkvärdiga gärningar. Det innebär inte att man ska sälja allt man har eller vallfärda långt bort. Det innebär inte att klä sig i märkvärdiga kläder, slöjor, mantlar, hattar, skägg eller rakat huvud. Det innebär inte att sitta stilla med allvarlig min och knäppta händer hela söndagen. Det innebär inte att bara äta vissa maträtter, knäböja i rätt riktning, vistas på vissa platser och undvika andra.

Nej, att som troende leva efter Guds vilja innebär att vi ska älska Herren vår Gud av hela vårt hjärta och vår nästa som oss själva. Det kan vi göra var vi än är, barn som vuxna, oavsett om vi går i skolan, arbetar eller är hemma, oavsett om det är söndag eller vardag, morgon eller kväll. Vi är kallade att göra allt till Guds ära i vårt dagliga liv. Hans vilja är lika för alla och han kräver detsamma av alla människor. Men det finns skillnad i lydnaden för Guds bud hos oss. Och den viktigaste skillnaden är denna: utan tron på Kristus hjälper det inte vad vi än gör - allt är synd och inget behagar Gud. Därför är läran om Kristus nödvändig. Det är genom tron på honom vi överlever detta liv. Var och en som tror på honom ska inte gå förlorad utan äger evigt liv. Det är genom tron på honom som vi blir helgade så att vi börjar älska Gud och vår nästa. Det är en verklig uppfyllelse av det största och främsta budet, som tar sin början i dem som tror på Kristus.

# Utkorelsen

av Lars Borgström

*Som framgår av en recension i detta nummer har Lars Borgström skrivit en mycket klagörande skrift om "Rättfärdiggörelsen, Omvändelsen och Utkorelsen". Här följer ett utdrag (s. 28-35, 41-42) som handlar om vad Bibeln lär om de troendes utkorelse. Den som vill läsa Borgströms artikel om Utkorelsen i sin fullständiga form hänvisas till hans skrift som i sin helhet rekommenderas till studium.*

## Vilka omfattas av utkorelsen?

Mot slutet av 1500-talet framträdde i den lutherska kyrkan teologen Samuel Huber med en s.k. allmän utkorelslära, d.v.s. att utkorelsen omfattar hela människosläktet. Så lär emellertid inte Skriften, och därför fördrevs Huber från sin professorsstol av de lutherska teologerna. Som vi ovan såg är termen *utvald* reserverad för de kristna. Alla människor är alltså inte utkorade. Det är helt emot Jesu klara ord att hävda något sådant. Frälsaren säger: "Ty många är kallade, men få är utvalda" (Matt. 22:14). Aldrig någonsin omtalar Skriften även de icketroende eller de som går förlorade såsom utkorade.

När man frågar anhängarna till Hubers lära varifrån de hämtar skriftstöd för den allmänna utkorelsläran, hänvisar de till Ef. 1:4; "liksom Han innan världens grund blev lagd har utvalt oss i Honom för att vi skulle vara heliga och fläckfria inför Honom." De menar härvid att "oss" i denna vers syftar på hela människosläktet. Men då skall man komma ihåg att Paulus skriver till "de heliga" (Ef. 1:1), att det är de kristna som är hans adressater. Det är dessa som är inkluderade i "oss".

Den lutherska bekännelsen knyter entydigt "oss" i Ef. 1:4 till de kristna, och enbart till dessa. I *Konkordieformeln* står det under hänvisning till detta bibelställe: "Men Guds Ord leder oss till Kristus, som är 'livets bok', i vilken alla de äro inskrivna, som skola bliva evigt saliga, såsom det står skrivet: 'Han har utvalt oss i honom, förrän världens grund var

lagd” (SKB, s 532). Vidare: ”Guds eviga utkorelse eller praedestinatio, d.v.s. Guds förutbestämmelse till salighet, gäller icke samtidigt goda och onda, utan endast Guds barn, som är utkorade och förutbestämda till evigt liv ’förrän världens grund var lagd’, som Paulus säger i Ef. 1: Han har utvalt oss i Kristus och ’förutbestämt oss till barnskapet” (SKB, s. 658).

*Konkordieformeln* är alltså fullständigt klar med att utkorelsen endast gäller de kristna. Med risk att upprepningarna nu blir alltför många, får ytterligare ett citat bevisa detta: ”Men praedestinationen eller Guds eviga utkorelse gäller *blott Guds goda, i hans nåd inneslutna barn* och är grund till deras salighet, vilken ju Gud verkar, samt styr och ordnar allt, som hör därtill. På densamma är vår salighet så fast grundad, att ’dödsrikets portar icke skola bliva henne övermäktiga” (SKB, s 532).

Att missförståndet om en ”allmän utkorelse” uppstått beror på att man blandat samman Guds utkorelse, *nådavalet*, med Hans allmänna *nådevilja*. Gud vill att alla människor skall bli frälsta (1 Tim. 2:4). Han har innefattat alla människor i Kristi försoningsverk (1 Joh. 2:2) och avkunnat den frikännande domen över hela människosläktet (Rom. 5:18) – men detta är inte, vilket vi här sett, detsamma som *nådavalet* eller utkorelsen.

### **Det finns ingen utkorelse till förtappelse**

Den reformerta kyrkan, som har Calvin som lärofader, lär en dubbel predestination, att det även finns en förutbestämmelse till förtappelsen. Den mest kända och spridda reformerta bekännelsen, *Westminsterbekännelsen* från 1646, lär i kap. 3, p 3: ”Genom Guds rådslut, för att visa Hans härlighet, är vissa människor och änglar förutbestämda till evigt liv, medan andra förordnats till evig död.” Detta synes bli den logiska följden av att Gud utkorat vissa till frälsning, men så lär inte Bibeln eller den lutherska kyrkan. Att människor går förlorade är dessa människors eget fel. De ville inte bli frälsta (Matt. 23:37). I *Konkordieformeln* läser vi:

Ty blott få taga Ordet till sig och följa det, medan den stora hopen föraktar det och icke vill komma till bröllopet. Grunden till detta förakt av Ordet är icke Guds förutvetande, utan människans förvända vilja, som stöter ifrån sig och förvanskar det den helige Andes medel och verktyg, som Gud tillbjuder henne genom Ordet, och motstår den helige Ande, som vill verka i henne genom Ordet, som



Kristus säger: ”Huru ofta har jag icke velat församla dig, men du har icke velat” (Matt. 23). (SKB, s 664)

Gud har inte av evighet bestämt någon enda människa till helvetet, eller skapat någon för detta ändamål. I *Konkordieformeln* kommenteras Rom. 9:23 på följande vis:

Aposteln säger ju här tydligt, att Gud ”hade i stor långmodighet fördrag med ’vredens käril’”, men han säger icke, att Han hade skapat dem till vredens käril. Ty hade Han skapat dessa, så hade Han ju icke behövt hava fördrag med dem. Men att de voro tillredda till fördärv, därtill hava djävulen och människorna, men icke Gud skulden. Ty tillredelsen till fördömsen kommer från djävulen och människan genom synden, men alls icke från Gud, som icke vill att någon människa skall bli förtappad. Huru skulle Han då tillreda människan till fördömsen? (SKB, s 670 f.)

### **Nåden är allmän och lika allvarligt menad till alla**

Ingen skall behöva sväva i tvivelsmål huruvida Guds kärlek och nåd är till också för en själv. Guds Ord betygar detta på det allra tydligaste sätt. Vi har redan sett att Gud har innefattat alla människor i Kristi försoningsverk (1 Joh. 2:2) och avkunnat den frikännande domen över hela människosläktet (Rom. 5:18). Dessutom betyder Gud att Han vill att alla människor skall bli frälsta (Hes. 18:23 och 1 Tim. 2:4) och Jesus har lidit och dött för alla människor (1 Joh. 2:2). Alla som vill får komma till Jesus alldeles för intet (Upp. 22:17) och den som kommer till Jesus skall aldrig någonsin kastas ut (Joh. 6:63).

Läran om utkorelsen begränsar alltså inte Guds frälsningsverk eller försoningens omfattning. Den utestänger ingen från frälsningen. Alla är välkomna, ingen stöts bort. Det denna läroartikel förklarar är istället *varför* vissa kommer till Jesus. De kommer därför att de är utvalda av Gud. Det är hela förklaringen.

### **Utkorelsens orsak**

Att en människa blir frälst är helt och hållet Guds förtjänst, som av evighet utkorat de sina till frälsning (Ef. 1:4-5, Rom. 8:28-30, 1 Petr. 1:2). De som blir troende har inte varit godare, heligare eller haft bättre religiösa anlag än andra. De har inte heller stått emot den erbjudna nåden mindre än andra.

Det finns därför inte någon grund eller orsak till utkorelsen *hos*

*människan*. På denna punkt har en rad missförstånd och bibelvidriga uppfattningar uppstått. Den äldre Melanchthon lärde i sina senare, reviderade utgåvor av *Loci Communes*, att "det måste i oss nödvändigtvis finnas en orsak till skillnaden, varför en Saul förkastas och en David antas". Men någon sådan orsak finns inte. Alla är lika fördärvade. Alla är lika döda i synder. Konkordiefäderna skriver: "Det är falskt och oriktigt att lära, att icke blott Guds barmhärtighet och Kristi allraheligaste förtjänst, utan *även något hos oss* vore grunden till Guds utkorelse, för vars skull Gud utkorat oss till evigt liv" (SKB, s. 672).

Somliga lär att människan visserligen i normala fall är andligt död och helt oförmögen att göra något på det andliga området, men att i kallelens ögonblick, när Ordet predikas för henne, får hon en tillfälligtvis frigjord vilja, som gör att hon kan säga ja till kallelsen och anamma evangeliet. Men en sådan uppfattning avvisas bestämt i *Konkordieformeln*: "Vi förkasta och fördöma [---] den villfarelsen [---] att, då den helige Ande med Ordets predikan gjort början och därmed tillbjudit sin nåd, människans vilja av egen naturlig kraft likväl i någon mån, om än ringa och svagt, *förmår bidra, hjälpa och medverka samt göra sig själv skickad och beredd för nåden, omfatta och mottaga densamma samt tro evangelium*" (SKB, s. 506).

Det är istället så att Gud ensam omvänder människan (se ovan, s 18 f.). Människan "är och förblir en fiende till Gud, intill dess hon med den helige Andes kraft genom det predikade och hörda Ordet blir *av idel nåd utan allt eget åtgörande* omvänd, troende, pånyttfödd och förnyad" (SKB, s. 559).

Inte heller är det så att vissa människor, fastän oförmögna att själva omvända sig, ändå låtit sig dragas, gjort mindre motstånd än andra eller dylikt. Detta var den äldre Melanchthons felaktiga uppfattning. I den fjärde utgåvan av *Loci Communes* från 1543 talar han om tre orsaker till människans omvändelse: "Här samverkar tre orsaker av goda gärningar: Guds Ord, den Helige Ande och människans vilja som efterkommer och inte spjärnar emot Guds Ord." *Konkordieformeln* lär däremot:

Före människans omvändelse finnas sålunda blott två verkande orsaker, nämligen den helige Ande och Guds ord, vilket är det Andens instrument, varigenom han verkar omvändelsen. Detta ord bör människan lyssna till, men icke kan hon tro därpå och mottaga det av egen kraft, utan endast genom Guds, den helige Andes, nåd och verkan. (SKB, s 507).

All samverkan är enligt *Konkordieformeln* utesluten:

Följande talesätt: Människans vilja är i omvändelsen icke överksam, utan *verkar något*, och: *Gud drager, men han drager den, som är vilig*, hava införts för att *i strid mot läran om Guds nåd* framhäva den naturliga fria viljan vid omvändelsen. Beträffande dessa är det av den förut givna utredningen uppenbart, att de *icke äro förenliga med den sunda läran, utan stridande mot densamma*. (SKB, s 576)

Livlösa ting som stock och sten är t.o.m. bättre än människan eftersom dessa åtminstone inte gör motstånd mot Gud: ”Och i detta hänseende kan man väl säga, att människan icke är som stock och sten. Ty en stock eller en sten gör icke motstånd mot den, som rör den, och förstår och känner icke heller, vad man gör med den, under det att människan med sin vilja gör motstånd mot Herren Gud, intill dess att hon blir omvänd” (SKB, s 571).

Andra menar att det trots allt ändå finns en orsak till att Gud, före världens grund var lagd, utvalde vissa men inte andra. De talar om att Gud skulle ha gjort sitt nådaval med hänsyn till tron, *intuitu fidei*. De menar med detta uttryck att Gud, som är allvetande, i förväg såg vilka som i tiden skulle komma till tro och bli bevarade, och med hänsyn till denna kunskap utvalt dem till frälsning. Denna missuppfattning finns tyvärr hos luthersk-ortodoxa fäder (t.ex. David Hollazius) och i den annars förträffliga *Swebilii katekes* från 1689. Redan den store Johann Gerhard hade använt sig av uttrycket *intuitu fidei*, men då med detta endast menat att de utvalda blir frälsta genom att Gud under deras livstid för dem till tro. Utkorelsen skedde enligt Gerhard därför med hänsyn till tron. Senare teologer lade dock in en annan innebörd i detta uttryck, nämligen att utkorelsen skedde med hänsyn till den förutsedda tron, alltså *p.g.a.* tron. Dessvärre blev det efter Gerhard så att denna senare betydelse av uttrycket *intuitu fidei* – *p.g.a.* tron – bredde ut sig. Flera lutherska teologer menade sig med *intuitu fidei* kunna besvara den obesvarbara frågan ”varför vissa men inte andra”. Men då motsade de *Konkordieformeln*, som menar att det är falskt att ”*även något hos oss vore grunden till Guds utkorelse*” (SKB, s 672). Då blir det ju den av Gud förutsedda tron *i människans hjärta* som orsakar utkorelsen.

Genom att återföra förutbestämmelsen på förutvetandet har man i verkligheten eliminerat den. Orsaken till en människas utkorelse till

salighet är ju då att söka hos henne själv och inte endast hos Gud. En sådan lära är kännetecknande för romersk-katolsk frälsningsuppfattning. Dessutom uppstår ju den oundvikliga följdfrågan: Men om nu utkorelsen beror på förutsedd tro, vad är det då som gör att vissa människor tror, andra inte? Vanligtvis brukar man då på synergistiskt vis tala om att vissa motstått Guds dragande mindre, eller att dessa använt sin i kallelseögonblicket frigjorda vilja på ett riktigt sätt genom att säga ”ja”. Men om svaret blir det bibliska att det är Gud som ensam omvänder människor till tro på Jesus – ”Detta är Guds gärning, att ni tror på den som Han har sänt” (Joh. 6:29) – då förutbestämmer ju Gud vissa till frälsning på grundval av den tro Han själv i tiden uppväcker hos de utvalda, och man har ändå inte lyckats besvara den obesvarbara frågan ”varför vissa men inte andra?”.

När nu ”avgörelse-läran”, ”mindre motstånds-läran” och ”förutsedda tro-läran” avvisats har samtidigt frälsningen helt avlägsnats från vårt görande och låtande och placerats där den hör hemma, i Guds hand. Luther säger i *Företalet till Romarbrevet*:

I nionde, tionde och elfte kapitlen undervisar aposteln om Guds eviga rådslut. Av det beror det ytterst vem som skall tro eller inte tro, bli löst från synden eller inte bli det, för att vår salighetssak helt och hållet skulle tas ur våra händer och läggas allenast i Guds hand. Och detta är även nödvändigt i högsta grad. Ty vi är så svaga och vankelmodiga, att om det berodde på oss, skulle förvisso inte en enda människa bli salig. Djävulen skulle förvisso besegra alla. Men då det är visst, att Guds rådslut inte kan bli om intet och att ingen kan förhindra det, har vi ännu hopp mot synden.

En människas ”ja” till Jesus beror helt och hållet på Gud, som före detta ”ja” omvänt människan och övervunnit hennes onda, medfödda motstånd. Att vi blir frälsta vill vi alltså inte tillskriva oss själva, utan endast prisa Guds outrannsakliga rådslut. Detta eviga rådslut är verkligen ogripbart för mänsklig tanke. Vi kan ju t.ex. inte förklara varför vi blir frälsta, medan andra inte blir det. Vi har inte varit bättre eller godare än dem. Vi vill istället säga som Paulus, då han prisar Guds utkorelse:

O vilket djup av rikedom och vishet och kunskap hos Gud! Hur outgrundliga är inte hans domar och hur outrannsakliga hans vägar.  
*Vem har lärt känna Herrens sinne eller vem har varit hans rådgivare?*

*Eller vem har först givit honom något som han måste betala igen? Av honom, genom honom och till honom är allting. Honom tillhör äran i evigheter, amen. (Rom. 11:33-36)*

### **Utkorelsen sker i Kristus**

Utkorelsen sker inte utan medel, genom Guds blotta allmaktshand. Utkorelsen är alltid *i Kristus* – ”liksom Han innan världens grund blev lagd har utvalt oss *i Honom*” (Ef. 1:4) – och de utkorade förs in i Guds rike genom mottagandet av evangeliet. Det är alltså endast i Kristus och Hans sår man kan finna sin frälsning. Konkordieformeln hävdar: ”Denna utkorelse skola vi icke efterforska i Guds hemliga rådslut, utan söka i Ordet, där den är uppenbarad” (SKB, s 532).

Gud lyfter alltså inte sina utkorade i nacken till Himmelen, utan använder särskilda medel genom vilka Han skänker sin nåd. Han ser till att de utkorade blir delaktiga av dessa. De människor Han av evighet utvalt låter Han i tiden bli döpta och troende. Han behåller dem andligt levande genom sitt Ord, så att de också lever kristna liv och formas efter Sonens bild (jfr Rom. 8:29), d.v.s helgas, och slutligen bevaras i tron intill slutet.

Eftersom utkorelsen sker genom medel skriver Luther i *Huspostillan*, predikan på söndagen Septuagesima:

Av det sista språket: ’Många äro kallade, men få utvalda’, hämtar en del nyfikna huvuden åtskilliga orimliga och gudlösa tankar och menar: den som Gud har utkorat blir ovillkorligen salig, men den som han inte har utvalt, han får göra vad han vill, han får vara så from och troende han vill, så är han ändå bestämd att gå förlorad och kan inte bli salig. Därför får det gå bäst det vill. Skall jag bli salig, så sker det mitt åtgörande förutan, varom inte, så är det förgäves, vad jag än gör och företar mig. Vilka onda och säkra människor det växer fram av sådana gudlösa tankar, det kan var och en själv tänka sig.

Här har ordet ”ovillkorligen” orsakat missförstånd. När Luther skriver att man inte skall tänka att den Gud utkorat ovillkorligen blir salig, menar han inte att den som Gud utkorat till frälsning kan gå förlorad. Det kan nämligen inte de utkorade göra, vilket skall visas nedan. Luther menar istället att de utkorade blir saliga genom vissa medel och inte bortsett från dessa. Det är i denna mening de utkorade inte ”ovillkorligen” blir saliga. Det gäller ju att förbli i Kristus och leva trons liv, och på

det sättet, som Petrus skriver, ”göra er kallelse och utkorelse fast” (2 Petr. 1:10). Luther uttrycker det så i sin septuagesimapredikan:

Skall jag behaga Gud och vara utvald, så går det inte an att leva med ett dåligt samvete, att synda mot Gud och inte vilja fly synden. Nej, jag måste lyssna till predikan, be Gud om hans helige Ande, inte låta hans ord försvinna ur mitt hjärta, kämpa mot djävulen och hans ingivelser och be om beskydd, tålamod och hjälp. Då kan man bli en god kristen.

Att utkorelsen sker genom medel understryks även i Konkordieformeln:

Därför beskrivas de utkorade i Joh. 10 så: ”Mina får lyssna till min röst, och jag känner dem, och de följer mig, och jag ger dem evigt liv”. Och i Ef. 1: De, som ”enligt beslutet” blivit förut bestämda till ”arvslott”, de höra evangeliet, tro på Kristus, bedja och tacka, bliva helgade i kärleken, hava hopp, ståndaktighet under korset, Rom. 8, och även om allt detta är mycket svagt hos dem, så hungra och törsta de dock efter rättfärdigheten, Matt. 5. (SKB, s 662) - - -

### **En liknelse**

Med utgångspunkt från Jesu ord i Matt. 22:14, ”Många är kallade, men få är utvalda”, skall nu till sist en liknelse ges. Om Guds rike liknas vid en borg står det över ingången i ringmuren, på en skylt ovanför portens utsida: ”Alla är kallade” (”många” som det egentligen står betyder i bibliskt språkbruk ofta ”alla”, se ovan s 12 f.). Detta är det budskap som ljuder över allt vad människa heter: ”Det finns inga hinder! Kom till Jesus! Allt är färdigt! Alla är välkomna! Kom!” Alla som befinner sig utanför borgen möts av detta inbjudande, ovillkorliga budskap. Nu vet vi ju att inte många kommer. De flesta struntar i kallelsen/inbjudan och väljer sin egen förtappelse. Detta beror inte på några tvetydigheter i skyltens budskap eller att borgens Herre inte vill ha dem där. Det är helt och hållet deras eget fel att de föraktfullt uteblir.

Men några kommer. Dessa människor går då in genom porten till Guds rike, d.v.s. in genom borgens ingång i vår liknelse. När de nu befinner sig innanför ser de en skylt som hänger ovanför portens insida. Där står det: ”Få är utvalda”. När de nu ser denna skylt förstår de att det inte var de själva som fattade beslut om att ingå i Guds rike. Det var istället så som Jesus säger: ”Ni har inte utvalt mig, utan jag har utvalt

er” (Joh. 15:16). De blir ödmjuka och förstår att de inte varit bättre eller mindre fördärvade än de människor som fortfarande befinner sig på utsidan.

När de sedan framöver misströstar om sina egna krafter att bevaras i tron ser de hela tiden skylten om att de är utvalda av Gud. De påminns på nytt om att det helt och hållet är Guds verk att de är innanför muren och att *samme Gud som kallat dem och fört dem in i borgen också skall slutföra sitt verk med dem*, som det står skrivet: ”Han som har börjat ett gott verk i er skall också fullborda det intill Kristi Jesu dag” (Fil. 1:6). Eftersom det är Guds starka Hand som fört dem in i borgen kan de trygga sig vid Jesu ord: ”Vad min Fader har gett mig är större än allt, och ingen kan rycka dem ur min Faders hand” (Joh. 10:29) o.s.v.

Den som, med Guds hjälp, tar den bibliska läran om utkorelsen till sitt hjärta stäms alltså till ödmjukhet, samtidigt som han eller hon också får leva i underbar frälsningsvisshet.

# Ingen logik

av Paul T. Prange

*En översättning av prof. Pranges artikel "No logic" i WELS' kyrkotidning "Forward in Christ", oktober 2009, sid. 8.*

Blir du bekymrad när vissa läror i Bibeln inte är logiska? Hur kan det finnas en Gud som är tre personer? Hur kan Jesus vara sann Gud och samtidigt sann människa? Hur kunde denna gudamänniska dö?

Bibelns lära om utkorelsen tycks vara en av de ologiska lärorerna i Bibeln. Varför får Gud all ära när någon kommer till himlen, men när någon kommer till helvetet är det helt och hållet den personens fel?

Det är tydligt att före världens skapelse utvalde Gud oss till att bli frälsta, inte på grund av något som vi har gjort utan på grund av hans egen föresats och nåd. Men när du studerar denna lära i Bibeln kanske du undrar: "Varför somliga och inte andra?"

Det logiska svaret på denna fråga blir felaktigt. Det skulle vara logiskt om Gud använder sitt förutvetande för att se vilka som kommer att tro och sedan välja dessa människor. Men Bibeln är klar. Han har utvalt oss, inte på grund av något som vi har gjort eller något som Gud såg att vi skulle göra.

Om Gud utvalde oss på grund av något inom oss, då skulle vår frälsning inte vara viss. Den skulle inte vara av nåd. Vi skulle då alltid tvingas undra om vi kan förlora detta speciella något. Den tanken dyker särskilt upp när saker och ting går fel för oss. Just när vi behöver höra och lita på Guds löften frestas vi att tvivla. Just när vi behöver försäkra att Gud har utvalt oss, finner vi ingen tröst.

Vi kan undra varför Gud ville lämna en sådan ologisk sanning i sitt heliga Ord. Ett svar är att vår Gud, som har skapat oss och känner oss bättre än vi själva, är mycket praktisk. Ologiska svar kan bekymra vårt förnuft, men de passar för vår mänskliga natur. De ologiska svar som Gud ger oss om utkorelsen är mycket praktiska.



Vår mänskliga natur vill ta åt sig en del av äran för vår frälsning. Men det finns inget gott i vår syndiga mänskliga natur, och att ge den ett visst beröm skulle ge oss ett falskt hopp om himlen. Det är mycket mera praktiskt och nyttigt för oss att helt lita på Gud för vår frälsning.

Det skulle också vara logiskt att säga att om Gud har utvalt somliga till att bli frälsta, då har han utvalt andra att bli fördömda. Den tanken skulle också vara felaktig. Gud vill att alla ska bli frälsta. Han skulle motsäga sin egen vilja om han utvalde somliga till helvetet.

Vår mänskliga natur vill att en utkorelse till helvetet skulle vara sann, så att vi kan ge upp hoppet om de jobbige människor som inte tror och motarbetar evangeliet och de kristna. Men eftersom utkorelsen till helvetet inte är sann, ger vi inte upp om människor. Vi vet att Guds lag och evangelium är tillämpliga på alla vi möter. Vi fortsätter att be för dem som inte tror och vittna om Guds kärlek i Jesus.

Nåden är inte logisk. Att Guds Son tog på sig straffet för våra synder är allt annat än logiskt. Guds tankar är inte våra tankar (Jesaja 55:8). Ingen mänsklig tanke har kunnat komma på en sådan lösning när det gäller synd och död. Det finns ingen logik när det gäller Guds kärlek till ovärdiga syndare som inte förtjänat hans kärlek. Men det är den mest praktiska sanningen i världen. Den är i själva verket Guds kraft till frälsning för var och en som tror.

# Några nyckelord i Psaltaren

HERRENS rättfärdighet (*tzedaqá*) och oförtjänta kärlek (*chésed*) är ett par termer som dominerar läran om Gud i Psaltaren. För att vi bättre ska förstå Psaltarens beskrivningar av Gud och hans gärningar följer här nedan en förteckning över några nyckelord.

- *arm*. En bild för styrka. Ordet *hand* (hebreiska *jad*) innefattar underarmen och står för Guds frälsande makt. Den högra handen symboliserar platsen för Guds särskilda välbehag och hans gudomliga makt. Den främste ämbetsmannen vid det kungliga hovet satt på kungens högra sida som symbol för hans makt och auktoritet.
- *trofast*. En vanlig benämning på Gud. Ordet är avlett från det hebreiska verbet *amán* ”att vara stadig, trogen, sann”. Vårt ”amen” kommer från detta verb. ”Att hålla för trogen och sann, att säga amen till, att lita på” uttrycks med en kausal stamform av verbet *amán*.
- *frukta*. Uttrycken ”frukta Herren” och ”frukta Gud” förekommer ofta i Psaltaren. De betyder ”lita på Herren”. Gudsfruktan hör nära samman med tillit, för vi kan bara visa sann respekt och vördnad för Gud när vi tror på honom och litar på att han är allt det som hans ord, Bibeln, säger att han är. Att förstå Gudsfruktan som förtröstan hjälper oss att förstå följande mening i Psaltaren 130:4: ”Hos dig finns förlåtelse, för att man ska frukta dig.”
- *tänka på, meditera, begrunda*. En översättning av de hebreiska verben *hagá* och *siach*. Dessa verb innefattar ett läsande av Guds ord högt. Israeliterna begrundade (mediterade över) Guds ord genom att läsa det högt (jämför texten om den etiopiske hovmannen i Apostlagärningarna 8:26ff). En troende utforskar (rannsakar) Guds ord, eftersom ”det alltid finns saker kvar att förstå och göra. Därför får du aldrig bli högmodig, som om du redan vore fullärd” (Luther).
- *rättfärdig*. Gud är rättfärdig och en människa som förtröstar på Guds utlovade frälsning och lever av förbundets löftesord kallas rättfärdig.

- *Guds oförtjänta godhet och kärlek.* På hebreiska *chésed*. Luther beskriver *chesed* som ”godhet i handling”. Ofta förekommer ordparet ”*nåd och sanning*” (på hebreiska *chesed* och *eméth*). Detta ordpar står för Guds oförtjänta godhet och osvikliga trohet mot sina förbundsloften. Enligt Johannes kapitel 1 är Jesus inkarnationen av dessa ord och uppfyllelsen av dessa loften. Jesus var ”full av *nåd och sanning*” (1:14) och ”*nåden och sanningen* kom genom Jesus Kristus” (1:17).
- *heliga.* Hebreiskan använder två ord: *qedoshim* = de som avskilts, utvalts som Guds tjänare, och *chasidim* = de som litar på Guds oförtjänta kärlek (*chesed*), de trogna, de som säger amen till Guds oförtjänta kärlek, dvs. de troende
- *frälsning.* På hebreiska *jeshu`a* som innebär befrielse från fångenskap och slaveri uteslutande på grund av Herrens frälsningsgärning. ”Verbet *jashá* = frälsa, från vilket namnet Jesus (*Jeshúa*) är härlett, börjar användas i Psaltaren om Herrens utlovade frälsningsgärning” (Chemnitz).
- *återlösa.* Två hebreiska verb används: *ga`al* ”återlösa, köpa tillbaka” (förekommer också i Ruts bok, se 2:20) och *padá* ”friköpa, betala lösen” som används av Mose för att lösa ut den eller det förstfödda från att offras (se t.ex. 2 Mos. 13:13).

SE

# *Utblick över samtiden*

---

## **”Gud finns nog inte”**

Humanisterna bedriver en kampanj på internet som bär namnet ”Gud finns nog inte”. Den har rönt ett visst intresse i pressen. Humanisterna är den moderna ateismens försvarare samtidigt som de gör sig till talesmän för de mänskliga rättigheterna. Debatten är livlig och har engagerat många människor. Enligt Humanisternas egen uppgift har den speciella s.k. facebookgruppen fått 13 000 nya medlemmar genom kampanjen. Med sin debatt vill man förstås vinna anhängare och hemsidan med samma namn är framställd i frågeform där besökaren ska svara på en rad olika frågor. När man gått igenom hela programmet får man veta var man hör hemma på åsiktskalan. Till exempel får man veta hur religiös man är och i de flesta fall att man egentligen bör stödja humanisterna.

Frågorna gäller mestadels synen på jämlikhet, medmänsklighet, frihet och frågor som hänger samman med det. En viss inskränkning i friheten kan man märka av humanisternas motstånd mot friskolor i allmänhet och religiösa i synnerhet. Det finns förstås också länkar till humanisternas övriga sidor, där man fördjupar debatten ytterligare. Man kan fråga sig varför denna rörelse ägnar så mycken tid och möda åt att debattera mot den liberala eller ljumma kristendomen. Faktum är att man till och med klagat på de kristna för deras flummighet. PC Jerslid, en av företrädarna för humanisterna, säger att man inte har någon klar motståndare i Svenska kyrkan längre och ingen att debattera med där. Däremot ser man betydligt allvarigare på den romersk-katolska kyrkan.

Man kan tycka att humanisterna borde vara nöjda och det är de säkert också, eftersom en sådan ”kristendom” är absolut ofarlig. En av humanisterna uttryckte det med att likna den moderna kristendomen vid ett husdjur jämfört med den drake Ingemar Hedenius slogs mot på fyrtioalet, även om Hedenius redan då upptäckte ihålligheten i den lundateologi de biskopar företrädde som han kämpade mot.

En annan anledning till den oförtröttliga kampen är det moderna samhällets möte med andra religioner. Här ser man förstås islam som en

stark motståndare som dessutom är på frammarsch. Därför är den s.k. fundamentalismen den svurne fienden, och då avses inte bara islamisk fundamentalism utan också och i högsta grad bibeltroende kristna. Av den anledningen angrips nästan alltid den bibliska skapelseberättelsen och kreationismen inom t.ex. intelligent design. Det är fortfarande så att tanken på en skapande Gud är ett rött skynke för ateismen och den tanken måste bekämpas i alla lägen. Därför är det så tragiskt att stora delar av den yttre kristenheten har gett upp inför darwinismen och svalt evolutionstanken.

”Gud finns nog inte” är ett förrädisk uttryck som lätt fångar den nyfikna människans uppmärksamhet. Hemsidan är upplagd för att fånga och tilltala med sina symboler och tankar. Men samtidigt ger faktiskt kampanjnamnet också uttryck för skepticism: inget kategoriskt ”Gud finns inte” utan ”nog inte”. Det påminner om vissa filosofer i det gamla Aten som var mycket religiösa och offrade åt många gudar. Men ändå ansåg man det nödvändigt att offra åt yttrigare en, även om denne var en okänd gud! Humanismen kallar sig ickereligios, men religionens pendel verkar ha så lång svängradie att den klarar av att hålla de ickere-ligiösas kampanj vid liv.

## **Israels återupprättelse**

Många kristna tidskrifter, företrädesvis de reformert eller karismatiskt färgade, tar upp ämnet ”Israels återupprättelse”. Inom dessa rörelser är det vanligt att man ser staten Israel som uppfyllelsen av GT:s löften om gudsriket. Men i tidskriften *Logos* (som ges ut av en förening med samma namn i Österbotten) ges en annan bild än den man vant sig vid. Nr 2/09 har en kort artikel med överskriften ”Israels återupprättelse”. Här sätter man inte uppfyllelsen av löfterna i GT i samband med FN:s beslut 1947, dvs. att ge det förföljda judafolket en stat. Ola Österbacka som skrivit artikeln går i sitt studium av Hesekiels bok igenom den bakomliggande historien fram till Jerusalems förstöring år 70 e. Kr.

I sin tolkning av profetiorna tar han hjälp av Colin Chapmans bok *Vems utlovade land?* (EFS förlaget, 1984). Han talar om tre olika nivåer av uppfyllelse. För det första det ursprungliga sammanhanget, se t.ex. Jeremias profetior om återkomsten från Babel (2 Krön. och Esra-Nehemja). För det andra uppfyllelsen genom Jesu första ankomst, t.ex. ängelns budskap till Maria om uppfyllelsen av löftet om en davidsätting

på den eviga tronen (Luk. 1:30-44). För det tredje uppfyllelsen genom Jesu andra ankomst, där Österbacka placerar Johannes syner av det himmelska Jerusalem och den nya himlen och den nya jorden (Upp. 21-22).

Österbacka sammanfattar: ”Om vi vill hålla samman Bibelns hela budskap blir det svårt att förstå att upprättandet av ett sekulariserat land utan tempeltjänst och utan tro på den Messias som Gud har sänt skulle vara uppfyllelsen av GT:s profetior.”

Det är särskilt viktigt att dessa frågor lyfts fram i en tid som är så förvirrad av alla som talar för det geografiska Israel som den verkliga uppfyllelsen av profetiorna. Österbacka utlovar en fortsättning av studiet i Hesekiels bok och den ser vi fram emot. Det är endast genom grundligt studium av texterna som den rätta insikten uppnås, men också den hälsosamma ödmjukheten inför de profetior som burit Guds kyrka genom alla tider: insikten om hur Gud trofast uppfyllt sina löften och slutligen ska uppfylla dem vid Människosönens andra ankomst.

## **Skillnader mellan reformert och luthersk lära**

*Trosblick*, Evangelisk-Luthersk tidskrift, har i sitt julnummer 2009 en artikel om skillnader mellan reformert och luthersk lära. Bakgrunden till artikeln är bekymmer med den s.k. OAS-rörelsen. OAS kallar sig luthersk men har många reformert/karismatiska influenser. Artikelförfattare är Lennart Axelsson och man kan förstå hans oro över de intryck OAS gör på människor i hans omgivning. Axelsson går tillbaka till striden mellan reformert och luthersk lära på 1500-talet. Han visar hur den reformerta kyrkans lärofader Jean Calvin distanserade sig från den lutherska teologin, inte minst när det gällde läran om utkorelsen eller den s.k. predestinationen. Calvin lärde till skillnad från Luther en *dubbel* predestinationen, dvs. att Gud utvalt vissa till fördömelse, andra till frälsning.

Nu vill Axelsson varna för utkorelsläran med hjälp av ”rättrogna lutherska lärare”. Då går han till Simon N:n Röstin och OA Welin. Den förstnämnde har skrivit en bok med namnet ”Utkorelsen”, varur han citerar: ”Det skulle vara det grymmaste hån att han [Jesus] ville kalla någon som enligt Guds rådslut inte var utvald till frälsning (han syftar på Jesu tårar över Jerusalem, min anm). Vågar någon beskylla Herren Jesus för sådant?” Han fortsätter: ”Vid det särskilda nådavalet är det däremot fråga om den enskilda människans lydnad för Guds vilja, i det

hon låter Guds Ande leda sig till tron...” Vidare: ”När bjudningen går ut över världen, gör var och en sitt val att komma eller inte komma, dvs. motta eller förakta Guds nåd...”(OA Welin).

Som en förklarande not kommer en kommentar till det sagda där Fjellstedts utgåva av bekännelseskrifterna citeras: *”Ty läran om utkorelsen bekräftar härligen artiklen om rättfärdiggörelsen, nämligen att vi blir rättfärdiga och saliga utan våra gärningar och förtjänster av blott nåd för Kristi skull allena. Ty Gud har av evighet, förrän vi var till och förrän världens grund var lagd, då vi ännu inte kunde göra något gott, utvalt oss efter sitt uppsåt i Kristus till den eviga saligheten (Rom. 9:11; 2 Tim. 1:9). Genom denna lära bliva ock alla falska meningar och villfarelser om vår fria viljas naturliga krafter tillintetgjorda, ty det är klart att Gud uti sitt råd har av evighet beslutat och förordnat, att han själv vill, genom sin Helige Andes kraft och Ordet, i oss verka och uträtta allt det som hör till vår omvändelse.”*

Trosblicks redaktör gör sedan följande anmärkning: ”Första mening- en, som står i Billings och Fjellstedts Concordia Pia, är delvis utesluten i Josefssons utgåva 1957. En anledning till huvudvärk för den som påstår, att rättfärdiggörelsen har intet med utkorelsen att skaffa. Att så skett har även skapat oreda i dagens uppfattning på många håll, och ger näring åt den halvcalvinistiska utkorelsläran. *Red.*”

Det är lite svårtolkat vad som avses med ”halvcalvinism”, men med tanke på sådana lärofäder som N:n Röstin m.fl. finns det anledning till oro för att det är en kritik mot den utkorelslära som de lutherska be- kännelseskrifterna verkligen lägger fram. Redaktören går ju faktiskt rakt emot Axelssons text då han citerar ur Concordia Pia. Är frälsningen av nåd så är den inte beroende av viljan hos den oomvände, dvs. att ”låta sig dragas”. I den tyska texten står det i det omnämnda stället följande: *„Es gibt auch also diese Lehre den schönen, herrlichen Trost, dass Gott eines jeden Christen Bekehrung, Gerechtigkeit und Seligkeit so hoch ihm angela- gen sein lassen und es so treulich damit gemeint, dass er, ehe der Welt Grund gelegt, darüber Rat gehalten und in seinen Vorsatz verordnet hat wie er mich dazu bringen und darin erhalten wollte“* (Triglotta, s. 1078, Concordia Publ House 1921. Se också Josefssons översättning, SKB 1957, s. 665).

Det är inte Josefssons översättning som orsakar huvudvärk utan det förnuft som inte kan finna sig i att Gud är större än vårt förnuft. *”Alltså beror det inte på någon människas vilja eller strävan utan på Guds barm- härtighet... Alltså är han barmhärtig mot vem han vill och vem han vill förhärda han”* (Rom. 9:16, 18). Så svarar aposteln den som likt Röstin

sätter in sitt förnuft för att avgöra frågan: varför David och inte Saul?

Det är viktigt och lovvärt att klargöra skillnaden mellan lutherdom och kalvinism, men frågan blir vilken kalvinism man egentligen ska varna för. OAS sysslar knappast med den dubbla predestinationen. Däremot är samma synergism som N:n Röstin och Welin ger uttryck för en allvarlig barlast för den karismatiska rörelsen.

## **En politiskt korrekt gud är inte Gud**

Birger Schlaug, f.d. språkrör för Miljöpartiet, har inte i första hand gjort sig känd som förespråkare för bibeltrohet. Men en inlaga i *Dagen* 30/9 med rubriken enligt ovan, visar att han reflekterar över frågor kring Bibel och bibeltro. Det nyss genomförda kyrkovalet i Svenska kyrkan var utgångspunkten. Alla undersökningar före valet visade på ett lågt valdeltagande. Varje röst blir då desto mer värdefull och kandidaterna gjorde sitt yttersta för att få medlemmarna till valurnorna. Kyrkopolitikerna försökte överträffa varandra i s.k. politisk korrekthet, vilket Schlaug reflekterade över i sin artikel. I sin föreställningsvärld kunde han inte få det att gå ihop med en Gud som uttalat sig så tydligt i Bibeln som skulle vara kyrkans grunddokument.

Den bakomliggande frågan gällde debatten om de homosexuellas rätt att ingå äktenskap i Svenska kyrkans regi. Sveriges riksdag röstade igenom denna "rättighet" tidigare i år och nu gäller det kyrkans vilja att med kyrkoordning och vigselritual tillmötesgå denna lag. Birger Schlaug säger själv att han inte är någon teolog, men tror sig veta att han läst Bibeln mer än de flesta som ställer upp som kandidater i valet. I sin bibelläsning ser han ett tydligt avståndstagande från en kyrka som anpassar sig till det som för tillfället är politiskt korrekt. Även om en sådan anpassad kyrka är trevlig och känns mysig är den inte trovärdig, menar han.

Schlaug skriver: "En kyrka som anpassar sina grundläggande teser efter politiska vindar känns mycket trevlig, men alls inte trovärdig. Jag tror att om det finns en Gud, så inte anpassar han sig till det som för tillfället uppfattas som politiskt korrekt. Det känns lite grand som om en kyrka baserad på demokratiska beslut anser att Gud ska anpassa sig till de fattiga syndare som bevistar till exempel Socialdemokraternas partikongress. Eller Centerns riksstämma. Eller något världsligt fora där demokrati, i betydelsen majoritetsbeslut råder... En Gud som håller



upp fingret och ser vart det blåser är inte mycket till Gud. En kyrka som gör samma sak, är inte mycket till kyrka. Även om jag och mängder med andra tycker att det är trevligt, gott och klokt... När det gäller äkten-skap, ... så borde naturligtvis inte kyrkan ha ett dyft med den världsliga, juridiska, föreningen att göra. Sedan må kyrkan tillåta eller inte tillåta, religiösa äktenskap bäst man vill och hur man vill... Ska man tro på en Gud och på en skrift man anser är helig, då ska man också göra det. Allt annat är fånigt. Hur trevligt, demokratiskt och mysigt vi än kan tycka att det är... Om en kyrkas uppfattningar först har malts genom den kvarn där bara det som är politiskt korrekt, och som går under benämningen 'modernt', kommer ut känns det mest som en förening vilken som helst. Det har också ett värde. Men det har inget med Gud att göra.”

Det är kanske tur att Schlaug inte är teolog, det ger honom en viss reflektionsförmåga och med hans begåvning kommer han ganska långt. Schlaug som f.d. politiker har sett baksidan av den politiska verkligheten och förstår ihålligheten i den politiskt styrda folkkyrkan. Insikten om att de fattiga syndare som bevistar S-kongressen och C-stämman inte får någon hjälp av den demokratiske guden som format sig efter stämmobeslutet, är gripande. Det blir den guden som man sen möter i den politiskt korrekta kyrkan. Schlaug förstår också att en kyrka som bär med sig lasten av flerhundraårig statskyrka och därmed myndighet måste bryta med allt detta även om det sker på bekostnad av en viss status. En organisation som Svenska kyrkan kan finna det angeläget att hålla kvar resterna av myndighetsutövningen i form av vigselrätt etc. men kan inte per automatik räkna med förtroende från dem som förväntar sig något annat av samfundet. Det är svårt att bortse från det faktum att pensionering ofta betyder ett visst tillskott på klarsyn. Är det så i fallet Schlaug, kan man bara glädja sig åt det. Han kanske kan få lite mer tid för bibelstudiet nu?

## **Svenska Evangeliska Alliansen och humanisterna**

På sin nätsida ([www.sea.nu](http://www.sea.nu)) skriver generalsekreteraren Stefan Gustavsson om den förvirring som han ser hos humanisterna när det gäller synen på det sekulära samhället respektive staten. Humanisterna har känt en viss medvind under senare år. Man har gett ut böcker och drivit kampanjer för sin syn på frågan om religion och gudstro. Det är tydligt att man dragit fördel av sekulariseringen och det vakuum som följt i de

spåren. Förvirring inom kristenheten och osäkerhet i tilltron till Bibeln gör att de kristna kyrkorna har väldigt lite eller ingenting att sätta emot.

Humanisterna förespråkar därför det sekulära samhället där 1700-talets upplysningsfilosofi är utgångspunkten och all religion bannlyst. Religionen, menar man, ska ersättas med allmänmänskliga och vetenskapliga tankar. Kort sagt, humanismen ska utgöra den nya och enda tillåtna filosofin. Man inser förstås inte att vad man då gör är att man ersätter en religionsfilosofi med en annan. Också humanisten är ju ”religiös” och är angelägen om att sprida sin religion. Fördelen är på deras sida eftersom den kristna kyrkan ersatt sin missionsverksamhet med sekundär verksamhet i form av socialt engagemang och välgörenhet i största allmänhet.

Gustavsson tar upp en intressant sak i samband med sitt inlägg. Han beklagar statskyrkornas roll i Europa och historiskt korrekt beskriver han hur människor faktiskt flydde från Europa till USA för att få religionsfrihet. Därför är han angelägen att betona vikten av en sekulär stat. Däremot menar han att det inte är samma sak som ett sekulärt samhälle. Staten ska vara neutral i trosfrågor under det att lagstiftning m.m. måste ta sin utgångspunkt i ett antal värderingar. Men den ska vara neutral genom att inte förorda en viss trosinriktning.

Ett samhälle däremot, menar Gustavsson, består av människorna som bor där med allt vad det innebär av familjer, föreningar, församlingar och företag och kan inte vara sekulärt. Därför förordar Gustavsson en sekulär stat som inte står i motsats till ett religiöst samhälle utan är en garanti för religionsfriheten. Han fortsätter: ”Det är väl att äkten-skapet mellan kyrka och stat är över i Europa; det var aldrig en god idé. Utmaningen är att idag komma bort från den konflikt som lever kvar mellan tanken på en sekulär stat – neutral i trosfrågor – och ett samhälle som bejaktar religion.”

Frågan är väl i vilken omfattning skilsmässan ägt rum? Folkkyrkan i Sverige styrs fortfarande av en politiskt vald styrelse. I kyrkliga publikationer talar man fortfarande om ”Sveriges ärkebiskop”. Föreställningen att nationen Sverige har en ärkebiskop är väl en kvarleva från statskyrkotiden! Svenska Evangeliska Alliansen har på sitt program att man vill förändra Sverige. En bra början kan vara att tala om att som stat behöver Sverige inte någon ärkebiskop och inga andra biskopar heller. En frukt av statskyrkosystemet är inte bara en andlig öken utan också en underlig inställning till förhållandet mellan kyrka och stat, som inte minst hu-

manisterna tagit fasta på. Klart är att förvirringen inte är ett fenomen begränsat till den humanistiska rörelsen utan också inom kristenheten hotar den både frimodigheten och glädjen. Klarar Evangeliska Alliansen den uppgiften?

## **Bibels värde minskar från generation till generation**

En amerikansk forskargrupp har lämnat en rapport som visar hur Bibeln devalveras från generation till generation, enligt *Dagen* 21/10. Rapporten sammanfattas med att 91 procent av personer över 42 år anser Bibeln vara helig skrift, men av vuxna mellan 18-25 år uppfattar endast 67 procent Bibeln som helig skrift. Vidare säger rapporten att ungdomar ifrågasätter Bibelns historia och betydelse för deras liv och därför förkastas Bibeln som auktoritet och kunskapskälla.

Det vore väl högst underligt om ungdomar skulle få förtroende och respekt för Bibeln när teologer och präster, som ska vara experter, inte har det. Universitet och högskolor har alltsedan upplysningstiden gjort allt som står i deras makt för att misstänkliggöra Bibeln. När Bibeln inte ens längre får komma till tals i kyrkor och samfund, varför ska då de unga hysa respekt för Bibeln? I Sverige har vi i färskt minne den nu avslutade debatten om äktenskapsfrågan i Svenska kyrkan. Där har inte ens de konservativa använt bibelordet som argument. Istället har man hänvisat till ekumenisk problematik, traditionell äktenskapssyn och risken för splittring i samfundet som avgörande argument. Vem kan i den miljön tänka sig att de unga ska ägna tid åt bibelstudium? Men vi ska komma ihåg att bibelkritik inte är en utpräglat modern företeelse. Det var ifrågasättande av Guds befallning som fick våra första föräldrar på fall. Den dagen tog devalveringen fart! Det har medfört att under hela mänsklighetens historia har Guds ord ifrågasatts och kritiserats.

Det gör att bibeltroende utmanas till kamp för studium av och kunskap om och i Bibeln. När frågan ställs om vad Gud har sagt bör svaret vara entydigt från de bibeltroendes håll. På så sätt kommer Gud och hans ord att få äran också av de unga människor som så väl behöver ett ledarskap för ökad trohet mot det fasta profetiska ordet, det ord som ensamt kan ge vishet till frälsning

AS

# Frågor och svar

---

## Det språk Jesus talade

*Fråga: Jag har hört att det språk Jesus (Jeshúa) talade var arameiska. Eftersom han talade arameiska och Nya testamentet ursprungligen skrevs på koinenegrekiska, borde väl Peshitta, den syriska (aramaiska) texten till Nya testamentet, ge oss en bra förståelse av vad Jesus verkligen har sagt. Hans ursprungliga ord har ju gått förlorade när de översattes till grekiska.*

*Svar:* På Jesu tid kunde judarna tala grekiska i offentliga sammanhang. T.o.m. judarna på Masadaklippan sände meddelanden från en våning i fästningen till en annan på grekiska. Arameiska talades vanligtvis bara i hemmen och i synagogan. Så Jesus måste ofta ha använt sig av grekiska under sin offentliga verksamhet. Evangelierna som är skrivna på grekiska återger tydligt vad Jesus verkligen har sagt. Peshitta är en syrisk översättning av den grekiska grundtexten, och ingen översättning återger en text bättre än ursprungstexten.

## Människan som Guds avbild

*Fråga: Förlorade människan "Guds avbild" i och med syndafallet? Eller är varje människa, troende eller otroende, Guds avbild?*

*Svar:* Luthers definition förblir nog den bästa: "Guds avbild" betyder att "människan inte bara liknar Gud i det att hon har ett intellekt och en vilja, utan att hon är bärare av Guds likhet, dvs. har ett intellekt och en vilja med vars hjälp hon förstår Gud och vill det som Gud vill." Både troende och otroende har ett intellekt och en vilja. Men människans fullkomliga kunskap om Gud och hennes viljas harmoni med Guds vilja förlorades i och med syndafallet.

När en människa blir född på nytt genom evangeliet om Kristus

blir hon *till sin nya människa* Guds avbild på nytt. Paulus skriver om de troende: ”Ni har ju klätt av er den gamla människan med hennes gärningar och klätt er i *den nya människan som förnyas till rätt kunskap och blir en avbild av sin Skapare*” (Kol. 3:9-10). ”Ni har iklätt er *den nya människan som är skapad till likhet med Gud i sann rättfärdighet och helighet*” (Ef. 4:24).

Alla lutherska teologer är inte överens om huruvida ”Guds avbild” kan tillskrivas en oomvänd människa efter syndafallet i *begränsad utsträckning*. Om ordet ”avbild” tolkas som innefattande människans intellekt, vilja, moral, medvetenhet etc., kan man göra det. Men det är mera i samklang med Bibelns användning att främst förstå ”Guds avbild” som förmågan till ett liv i full harmoni med Gud, något som den fallna människan har förlorat och bara kan återvinna i Kristus. Han är Guds avbild utan begränsning: ”*Den här tidsålderns gud har förblindat de otroendes sinnen så att de inte ser ljuset som strålar ut från evangeliet om Kristi härlighet – han som är Guds avbild*” (2 Kor. 4:4).

*I fri anslutning till Questions & Answers, [www.wels.net](http://www.wels.net)*

## **Synden i Sodom och Gomorra**

*Fråga: Är det sant att Sodom och Gomorra förstördes på grund av homosexualitet? Betyder det att homosexualitet är en större synd än andra, kanske oförlåtlig?*

*Svar:* Orsaken till Sodoms och Gomorras undergång är ett hett debattämne. Människors slutsatser återspeglar vanligtvis de förutfattade meningar debattörerna har med sig. Vi har stor nytta av att studera vad Bibeln har att säga. Då kan frågan få ett rätt svar.

1 Mosebok 19:5-8 och Judas vers 7 bekräftar att invånarna i Sodom gjorde sig skyldiga till homosexuella handlingar. Båda ställena använder i den hebreiska och grekiska grundtexten ett språkbruk som används för att beskriva homosexuell synd. De som förnekar att homosexualitet var inblandad bortser från vad grundtextens ord innebär. Uppslagsverk om det bibliska språkbruket bekräftar att homosexualitet var allmänt förekommande i Sodom och städerna däromkring.

Hesekiel 16:49, 50 nämner inte uttryckligen sodomi eller homosexualitet som orsak till Guds dom över dessa städer men säger oss att

de var skyldiga till också annan omoral. Arrogans och social orättfärdighet lyfts fram. 2 Petri brev 2:6, 7 preciserar inte vad deras ogudaktiga utsvävningar bestod i.

När vi ger akt på dessa ställen kan vi dra slutsatsen att Sodom och Gomorra var skyldiga till homosexualitet, arrogans, våld, ogästvänlighet och självcentrerad likgiltighet inför andra, särskilt fattiga och behövande. Dessa städer framhärdade i obotfärdighet, föraktade Guds nåd på många sätt och drog över sig Guds dom.

Människor som redan har bestämt sig för att homosexualitet är moraliskt acceptabelt vill se Bibelns vittnesbörd på ett annat sätt. På olika sätt menar moderna försvarare av homosexualitet att Sodom och Gomorra förstördes på grund av deras våldsamma och giriga uppträdande. De tolkar 1 Mosebok 19 som en fördömmelse av homosexuell våldtäkt som skulle vara en parallell till heterosexuell våldtäkt. Dessa texter sägs inte vara tillämpliga på homosexuella handlingar som sker med samtycke. Dessa försvarare säger att "kärleksfulla, förtroendefulla sexrelationer med samma kön" kan tillstyrkas.

Du frågar om Guds stränga dom över Sodom och Gomorra lär oss att homosexualitet är en värre synd än andra och kanske oförlätlig. Här kan andra bibelställen vägleda oss till en balanserad slutsats. I Matteus 11:20-24 går Jesus till rätta med andra städer för deras obotfärdighet trots de underverk som han utfört bland dem. Även om han inte ursäktar eller förnekar Sodoms skuld, gör han det klart att andra kan synda ännu värre och få betala ett högre pris på domens dag. 1 Korintierbrevet 6:9-11 bekräftar att utövande av homosexualitet är en allvarlig synd som drar med sig Guds dom. Men detta ställe försäkrar också att denna synd helt och fullt kan förlåtas och att många tidigare homosexuella fått ett nytt liv och ett himmelskt medborgarskap genom tron på Kristus. I Romarbrevet 1:21-27 använder Paulus homosexualitet som ett exempel på hur Gud kan handla med förhärdade syndare och använda sexuell perversitet som en straffdom. Men andra ställen påminner oss om att homosexualitet liksom andra synder kan förlåtas fastän de förtjänar Guds vrede och straff.

För ett balanserat bibliskt perspektiv på detta viktiga ämne hoppas jag att alla intresserade läsare vill ta sig tid att undersöka de bibelställen som nämns ovan och använda dem med en förnyad förståelse av hur allvarlig all synd är och hur stor Guds kärlek är i Kristus Jesus.

*Forrest Bivens i "Forward in Christ", oktober 2009*

## Spelar det någon roll vilken kyrka man tillhör?

*Fråga: Varför är det viktigt vilken kyrka man tillhör om det finns medlemmar i den heliga kristna kyrkan inom varje kristet samfund?*

*Svar:* Vi tackar Gud för att varhelst evangeliet blir predikat vänder hans ord inte tillbaka fåfängt, även när det omges av falsk undervisning. Trots det falska som också förs fram där litar vi på att Gud alltid kommer att frälsa några.

Men detta förminskar inte faran med att blanda sanning och lögn. Det är helt enkelt fråga om andligt gift tillsammans med andlig mat. Falsk undervisning sprider sig ”som cancertumörer” (2 Timoteus 2:17). Den är alltid verksam för att förstöra den andliga hälsan hos dem som lyssnar till den eller tror den. Även om vi tackar för den helige Andes under när han bevarar tron hos några trots den allvarliga faran med falsk lära, varnar Skriften gång på gång de troende för falska lärare och läror. Sådana läror och de som lär ut dem berövar många deras tro. Det är därför vi följer aposteln Petrus kärleksfulla uppmaning: *”Längta som nyfödda barn efter den rena andliga mjölken, så att ni genom den växer upp till frälsning, då ni nu har smakat att Herren är god”* (1 Petri 2:2,3). Precis som vi vill ha den mest hälsosamma maten och drycken för våra kroppars välbefinnande, så vill vi ha hälsosam mat och dryck för våra själar. Gud vill att vi i så hög grad lär oss älska smaken av den rena mjölken, hans nåds evangelium, att vi inte nöjer oss med något annat för våra själar än den rena andliga mjölken.

*Richard L. Gurgel i boken ”This We Believe, Questions and Answers”, sid. 183*

# Litteratur

---

## **RÄTTFÄRDIGGÖRELSEN, OMVÄNDELSEN OCH UTKORELSEN**

Lars Borgström

Utgivare: ELSIN, Evangeliskt Lutherskt Samarbete i Norden, 2009.

43 sidor

Det som denna skrift tar upp är alltid aktuellt i kyrkan. I sitt förord säger författaren att ämnet är så enkelt att det inte bereder några intellektuella svårigheter att förstå det. Trots sin enkelhet är evangeliet svårt att ta till sig. Det beror på människans förnuft som reser sig mot detta enkla budskap från Gud. Evangeliet förkunnar nämligen att frälsningen är en gåva från Gud, alldeles gratis. Ett faktum som framstår kristallklart efter läsningen av denna bok.

Den inledande artikeln om rättfärdiggörelsen publicerades i ELSIN:s jultidning 2008. Artikeln om omvändelsen skrevs för *Nya Vaktaren* och ingår som bilaga till *Kyrka och Folk* 2008:4. Det avslutande kapitlet om utkorelsen är nyskrivet (ett utdrag ur detta kapitel finns i detta nummer).

Första delen om rättfärdiggörelsen behandlar detta begrepp utifrån GT. Detta leder över till NT:s undervisning. Författaren gör tydligt att rättfärdiggörelsen och försoningen är synonyma begrepp, vilket är ovanligt vid utläggningen av rättfärdiggörelsen och omvändelsen. Oftast möter man den mer pietistiska eller rent av romaniserande utläggningen som gör en klar åtskillnad mellan dessa båda begrepp. Där tänker man sig rättfärdiggörelsen som uteslutande ett personligt tillstånd. Borgström utlägger tvärtom dessa begrepp som synonyma och citerar som stöd Skriften och Augsburgska bekenntelsens apologi: ”Det är sålunda uppenbart att, då rättfärdiggörelsen är lika med försoningen för Kristi skull, vi rättfärdiggöras genom tron, emedan det är visst, att vi mottaga syndernas förlåtelse genom tron allena” (SKB s.128). Denna universella rättfärdiggörelse är alltid grundläggande för den personliga eller subjektiva rättfärdiggörelsen.



Vad gäller artikeln om omvändelsen är den också grundlig och skriftcentrerad. En vanlig invändning mot läran om den allmänna rättfärdiggörelsen är att den utesluter omvändelsens nödvändighet. Den tanken är helt utan relevans enligt Borgström. Bevis från Skriften visar omvändelsens nödvändighet. Helt i enlighet med den lutherska traditionen undervisar han klart om ångern och tron som utgör omvändelsens två delar.

Bokens avslutande artikel om utkorelsen följer den klara och tydliga framställning som framför allt Romarbrevet ger. Han går naturligt över till bekännelseskriterierna och visar hur dessa tydligt lär en utkorelse av nåd. Han avvisar den kalvinska uppfattningen om en utkorelse till förtappelse. På samma sätt avvisas tanken på en allmän utkorelse som t.ex. fanns inom pietismen. I den bibliska läran om utkorelsen framträder evangelium i all sin klarhet. Det finns endast två orsaker till människans frälsning: Guds barmhärtighet och Kristi förtjänst. En tredje orsak är bara människors egen fantasi som väl tillfredsställer förnuftet men saknar bibliskt stöd.

Det är glädjande att ELSIN publicerat denna skrift och att man börjar med dessa frågor som ju är grundläggande för kyrkans existens. Detta är en viktig bok i en tid så full av missförstånd och sammanblandning av lag och evangelium. En blandning som gör att man förlorar båda delarna. Jag hoppas att denna bok får bli utgångspunkt för fortsatta lärosamtal och fördjupat studium i Skriften!

AS

## Gåvoredovisning till Stiftelsen Biblicum

29 april – 30 oktober 2009

Anonym givare 1 450; Gerhard Hansson, Göteborg 500; Göran Thornström, Luckeby 250; Ingegerd Öberg, Piteå 100; Ines Lindblom, Mariehamn 530; Lars Isaksson, Huddinge 200; Lennart Nygren, Granö 50; Raymond Backsjö, Falun 700; Øyvind Edvardsen, 600 NOK; Christian Ahlskog, Finland 60 EUR; Levi Hörnqvist, Uppsala 150.

*Med anledning av Ulrik 80 år:* Turid & Odd Welde, Håvik 500 NOK.

*Till Eva Söderströms minne:* Seth & Birgitta Erlandsson, Västerås 500.

*Till Ines Lindbloms minne:* Seth & Birgitta Erlandsson, Västerås 500.

*Gud har makt att låta all nåd överflöda till er så att ni alltid och under alla förhållanden har nog av allting och kan ge i överflöd till varje gott verk (2 Kor. 9:8).*

Varmt tack för alla gåvor. Kassören

### TIPS PÅ JULKLAPPAR

S. Erlandsson: Den lutherska bekännelsen i Sverige	40:-
D. P. Kuske: Luthers lilla katekes	175:-
W. Kreiss: Dopet enligt Bibeln och bekännelsen	40:-
G. Wachler: Att tro utan att se	40:-
P. E. Eickmann: Guds väldiga gärningar	75:-
W. F. Beck: Bibeln i bilder	85:-
S. Erlandsson: Gardells Gud, Da Vinci-koden och Bibeln	100:-
S. Erlandsson: Vem är han? Den verkliga Jesus från Nasaret	175:-
S..W. Becker: Guds dårskap	100:-
A. Gärdeborn: Intelligent skapelsetro	200:-
J. A. Braun: Närmare Jesus	160:-

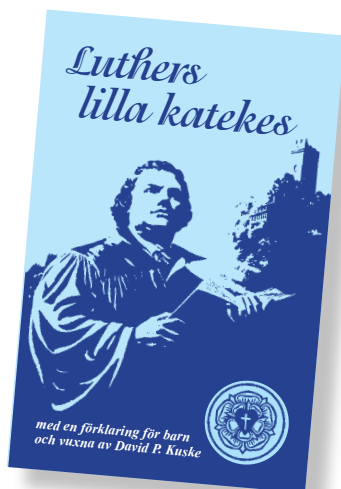
Kan beställas från

BIBLICUMS FÖRLAG,

Släntvägen 10, 331 35 Värnamo

E-mail: [biblicum@bredband.net](mailto:biblicum@bredband.net)

*Ny reviderad  
upplaga*



## LUTHERS LILLA KATEKES

av David P. Kuske

**Kostar endast 175 kr**  
(384 sidor och inbunden)

**Beställs från**

BIBLICUM FÖRLAG, Släntvägen 10, 331 35 Värnamo.

E-mail: [biblicum@bredband.net](mailto:biblicum@bredband.net)

# Vädjan om hjälp

• Vi väddjar till alla som förstär värdet av ett fritt bibelforskningscentrum för information och forskning att ekonomiskt stödja Stiftelsen Biblicum. Utan trogna understödjare kan Biblicum inte fullfölja sin viktiga uppgift.

Bankgiro Sverige 251-4701  
Plusgiro Sverige 15 23 35-6  
DnB NOR Norge 7877.08.15400  
SAMPO Finland 800017-70843747

• Hjälp oss att sprida våra böcker och småskrifter! Inte minst studerande och lärare behöver en saklig information om Bibeln och bibelforskningen, som inte tar sin utgångspunkt i förlegade bibelkritiska teorier utan noggrant presenterar *biblisk tro och historiska fakta om Bibeln*.

• Hjälp oss också att få flera understödjare och prenumeranter på vår tidskrift!

## Stiftelsen Biblicum

### Besöksadress:

Hantverkaregatan 8B, 341 36 Ljungby. Tel 0372/86303

### Postadress:

Ordförande Alvar Svenson, Klasgatan 10, 340 14 Lagan  
Tel 0372/30857. E-mail: [alvarsvenson@yahoo.se](mailto:alvarsvenson@yahoo.se)

### Tidskriftens expedition:

Ingvar Adriansson, Släntvägen 10, 331 35 Värnamo  
Tel 0370/18217. E-mail: [biblicum@bredband.net](mailto:biblicum@bredband.net)

### Kontakt i Norge:

Egil Edvardsen, Solåsvn. 20, 4330 Algård Tel 51617540.  
E-mail: [egil.edvardsen@luthersk-kirke.no](mailto:egil.edvardsen@luthersk-kirke.no)